

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Beleid

Onderwerp:

Preventie- en handhavingsplan alcohol 2024-2027

Notagegevens

Bestuursorgaan : B-en-W 12-12-2023

Notanummer : 2023-1127

Datum : 12-12-2023

Programma : 08 - Meedoen

Portefeuillehouder : Wethouder De Geest,

Bijlage(n) : 2023_12_06_reactie_college_advies_ASDD.docx,231124 Advies ASDD op Preventie en handhavingsplan alcohol_2e concept_JS.pdf,Handhavingsstrategie Alcoholwet.docx,Preventie- en handhavingsplan Alcoholwet 20231128.docx

Parafering

06-12-2023: Programmamanager Meedoen (Welzijn, Zorg en Sport)06-12-2023: Wethouder

Agendering

* 06-12-2023: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

12-12-2023

B & W d.d.: 12-12-2023

Besluit

1. De raad voor te stellen het 'Preventie- en handhavingsplan alcohol' vast te stellen
2. Kennis te nemen van het advies van de ASDD en de reactie van het college vast te stellen
3. De benodigde budgetten voor 2024 te dekken uit de post Integrale Veiligheid van programma 2
4. Het raadsvoorstel en ontwerp raadsbesluit vast te stellen
5. De stukken aan te bieden aan de raad
6. Voor de uitvoering van de handhaving van het preventie- en handhavingsplan bijgevoegde sanctiestrategie vast te stellen

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

In bijgevoegd 'Preventie- en handhavingsplan alcohol' staat beschreven hoe we de komende jaren gaan werken aan alcoholpreventie en handhaving op de Alcoholwet. Het plan heeft betrekking op de periode 2023 tot 2027. Hiermee voldoen we aan de wettelijke verplichting op grond van de Alcoholwet. We sluiten aan bij de inhoud en looptijd van ons Beleidskader 'Wijkgericht werken aan gezondheid' 2023-2026' en het Integraal plan van aanpak Deventer GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) met betrekking tot vroegsignalering alcoholproblematiek. Qua handhaving sluiten we aan op de Strategische Veiligheidsagenda aangaande het onderwerp evenementen en veilig uitgaan. Het college wordt gevraagd om het 'Preventie- en handhavingsplan alcohol' aan de raad aan te bieden ter vaststelling.

De kern van dit plan:

We versterken onze preventieve aanpak en onze handhaving van problematisch alcoholgebruik. We blijven werken aan het bevorderen van de gezondheid van de Deventenaren. Alcoholgebruik vóór het 18e jaar hoort daar niet bij. Jongeren, (jong)volwassenen en ouderen willen we meer bewust maken van hun alcoholgebruik. We willen dat inwoners meer de eigen regie pakken op hun gezondheid, óók met betrekking tot alcoholgebruik, om problematisch alcoholgebruik te voorkomen. De focus ligt op meer integraal samenwerken binnen de gemeentelijke organisatie en samen met externe partners (onder andere GGD IJsselland, Tactus, Raster, horeca en politie). Samen zetten we ons in op vijf doelstellingen: geen alcoholgebruik onder de 18 jaar, minder overmatig en zwaar alcoholgebruik boven de 18 jaar, geen alcoholgebruik tijdens de zwangerschap, de bewustwording van het eigen drinkgedrag en de effecten daarvan neemt toe, meer aandacht vanuit zorg en welzijn voor de risico's van alcohol voor ouderen.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Een positieve bijdrage leveren aan de gezondheid van inwoners van Deventer

Kader

Alcoholwet

Nationaal Preventieakkoord

Dichtbij, betrokken & bevlogen, Bestuursakkoord 2022-2026

Wijkgericht werken aan gezondheid, beleidskader 2023-2026

Preventieplan Sociaal Domein (februari 2023)

Van Wieg naar werk 6.0 (2023-2026)

Convenant Gastvrij, Veilig en Gezond Uitgaan (februari 2022)

Gezond Samen Leven, Bestuursagenda Publieke gezondheid 2023-2027 (regionaal)

Strategische Veiligheidsagenda (2023)

Algemene Plaatselijke Verordening Deventer

Betrokken partijen en participatie

Het interactieve proces om te komen tot dit plan is gestart in september 2022. Vertrekpunt vormde de bestaande interventies vanuit preventie en handhaving. Op basis van het inventariseren en bespreken hiervan in informatie- en werksessies, hebben beleidsadviseurs vanuit verschillende gemeentelijke teams en externe partners input geleverd. Vervolgens is er samen nagegaan wat (extra) planvorming, uitwerking en inzet vraagt. Ook is er input opgehaald in een werksessie met de ASDD.

Toelichting op participatiebeleid

Argumenten voor en tegen

Voor:

- Door middel van samenwerking preventie bevorderen

Vanuit een integrale samenwerking op het gebied van preventie en handhaving zijn we in staat om interventies die een bijdrage leveren aan het voorkomen van alcoholgebruik onder de 18 jaar en van zwangeren en het voorkomen van problematisch alcoholgebruik boven de 18 jaar te borgen, uit te breiden en (nader) invulling en uitvoering te geven aan onderdelen van het preventie- en handavingsplan en ons lokaal gezondheidsbeleid.

- We voldoen hiermee aan de wettelijke taak in de Alcoholwet

In het preventie- en handavingsplan staat beschreven hoe de gemeente Deventer de komende jaren invulling geeft aan de Alcoholwet. Het plan bevat zowel de preventie van alcoholgebruik onder jongeren, jongvolwassenen en ouderen als de handhaving van de wet. Hiermee wordt het beleid van de twee belangrijkste beleidsterreinen, te weten volksgezondheid en veiligheid gecombineerd.

- Door middel van handhaving de naleving bevorderen

Met het inzetten van handhaving krijgen we een goed beeld van de naleving van de Alcoholwet. Met de bijbehorende sanctiestrategie wordt bij een geconstateerde overtreding door een horecabedrijf of een organisator van een evenement een passende maatregel opgelegd die qua zwaarte zo goed mogelijk aansluit bij de ernst van de overtreding. In de meeste gevallen wordt bij een overtreding eerst gewaarschuwd. Vervolgens wordt er veelal gewerkt met het opleggen van een last onder dwangsom. In de sanctiestrategie wordt ook de bestuurlijke boete als sanctiemogelijkheid geïntroduceerd.

Tegen:

- De aanpak kan belerend overkomen. Het gaat juist om een bijdrage leveren aan bewustwording van eigen alcoholgebruik en, hoe je vanuit jouw eigen regie op gezondheid, je de eigen keuzes kunt maken.

Financiële consequenties en dekking

Vanuit GALA/SPUK is voor 2023, 2024 en 2025 jaarlijks € 20.000 beschikbaar voor vroegsignalering alcoholproblematiek.

Afhankelijk van de inhoud van het jaarlijkse uitvoeringsplan kan de bijdrage vanuit GALA/SPUK verhoogd worden (vanuit mogelijkheid om tussen de thema's 15% over te hevelen) en kan vanuit ons lokaal gezondheidsbeleid een financiële bijdrage worden geleverd; vanuit 'kinderen en jongeren groeien op in een gezonde omgeving' (JOGG) en projecten gezondheidsbevordering.

Vanuit het programma Veiligheid, kostenplaats Integrale Veiligheid, wordt voor 2024 € 16.500 bekostigd voor een nalevingsonderzoek.

De kosten voor de uitvoering van handhaving in 2025 worden meegenomen in de voorjaarsnota.

Openbaarmaking en communicatie

Nota en besluit openbaar maken.

Actieve communicatie naar de samenwerkingspartners na vaststelling door de

Aanpak en uitvoering

Uitvoeringsplan

Om de voornemens uit dit plan te concretiseren, maakt de gemeente met haar samenwerkingspartners jaarlijks een uitvoeringsplan, zoveel mogelijk voorzien van meetbare doelstellingen en een planning. Dit plan is in Q1 gereed.

Monitoring en evaluatie

* Elk jaar wordt in overleg met de samenwerkingspartners het uitvoeringsplan geëvalueerd en wordt op basis van deze inzichten een uitvoeringsplan voor het daaropvolgende jaar geschreven.

* De raad van de gemeente Deventer wordt elk najaar, vanaf 2024 tot en met 2026, geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van het plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord. Dat plan vormt het uitvoeringsplan van ons lokaal gezondheidsbeleid. De voortgang van de uitvoering van voorliggend plan vormt hier een onderdeel van.

* Elke twee jaar komen daarbij de nalevingscijfers uit nalevingsonderzoek leeftijdsgrens en doorschenken.

* Elke vier jaar (einde looptijd van dit plan) vindt een uitgebreide evaluatie plaats op basis van beschikbaar onderzoek en input van samenwerkingspartners. Hierbij worden de realisatie van activiteiten, effecten van beleid en achterliggende verklaringen op een rij gezet. Op basis hiervan kan vastgesteld worden in hoeverre het beleid de gewenste uitkomsten heeft opgeleverd en op welke punten het beleid bijgesteld dient te worden.

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Preventie- en handhavingsplan alcohol 2024-2027
Portefeuillehouder : Wethouder De Geest,
Voorstelnummer : 2023-1127
Datum B en W besluit : 12-12-2023
Team : DEV-BLD

Inleiding

In bijgevoegd 'Preventie- en handhavingsplan alcohol' staat beschreven hoe we de komende jaren gaan werken aan alcoholpreventie en handhaving op de Alcoholwet. Het plan heeft betrekking op de periode 2023 tot 2027. Hiermee voldoen we aan de wettelijke verplichting op grond van de Alcoholwet. We sluiten aan bij de inhoud en looptijd van ons Beleidskader 'Wijkgericht werken aan gezondheid' 2023-2026' en het Integraal plan van aanpak Deventer GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) met betrekking tot vroegsignalering alcoholproblematiek. Qua handhaving sluiten we aan op de Strategische Veiligheidsagenda aangaande het onderwerp evenementen en veilig uitgaan.

Raadsvoorstel

Het 'Preventie- en handhavingsplan alcohol' vast te stellen.

Kern raadsvoorstel

We versterken onze preventieve aanpak en onze handhaving van problematisch alcoholgebruik. We blijven werken aan het bevorderen van de gezondheid van de Deventenaren. Alcoholgebruik vóór het 18e jaar hoort daar niet bij. Jongeren, (jong)volwassenen en ouderen willen we meer bewust maken van hun alcoholgebruik. We willen dat inwoners meer de eigen regie pakken op hun gezondheid, óók met betrekking tot alcoholgebruik, om problematisch alcoholgebruik te voorkomen. De focus ligt op meer integraal samenwerken binnen de gemeentelijke organisatie en samen met externe partners (onder andere GGD IJsselland, Tactus, Raster, horeca en politie). Samen zetten we ons in op vijf doelstellingen: geen alcoholgebruik onder de 18 jaar, minder overmatig en zwaar alcoholgebruik boven de 18 jaar, geen alcoholgebruik tijdens de zwangerschap, de bewustwording van het eigen drinkgedrag en de effecten daarvan neemt toe, meer aandacht vanuit zorg en welzijn voor de risico's van alcohol voor ouderen.

Beoogd resultaat

Een positieve bijdrage leveren aan de gezondheid van inwoners van Deventer

Kader

Alcoholwet
Nationaal Preventieakkoord
Dichtbij, betrokken & bevlogen, Bestuursakkoord 2022-2026
Wijkgericht werken aan gezondheid, beleidskader 2023-2026
Preventieplan Sociaal Domein (februari 2023)
Van Wieg naar werk 6.0 (2023-2026)
Convenant Gastvrij, Veilig en Gezond Uitgaan (februari 2022)

Argumenten ten behoeve van de raad

Voor:

- Door middel van samenwerking preventie bevorderen

Vanuit een integrale samenwerking op het gebied van preventie en handhaving zijn we in staat om interventies die een bijdrage leveren aan het voorkomen van alcoholgebruik onder de 18 jaar en van zwangeren en het voorkomen van problematisch alcoholgebruik boven de 18 jaar te borgen, uit te breiden en (nader) invulling en uitvoering te geven aan onderdelen van het preventie- en handavingsplan en ons lokaal gezondheidsbeleid.

- We voldoen hiermee aan de wettelijke taak in de Alcoholwet

In het preventie- en handavingsplan staat beschreven hoe de gemeente Deventer de komende jaren invulling geeft aan de Alcoholwet. Het plan bevat zowel de preventie van alcoholgebruik onder jongeren, jongvolwassenen en ouderen als de handhaving van de wet. Hiermee wordt het beleid van de twee belangrijkste beleidsterreinen, te weten volksgezondheid en veiligheid gecombineerd.

Tegen:

- Op basis van de begrippen is een persoon al snel een problematische drinker. Dat kan stigmatiserend of belerend overkomen. Het gaat juist om een bijdrage leveren aan bewustwording van eigen alcoholgebruik en, hoe je vanuit jouw eigen regie op gezondheid, je de eigen keuzes kunt maken.

Betrokken partijen en participatie

Het interactieve proces om te komen tot dit plan is gestart in september 2022. Vertrekpunt vormde de bestaande interventies vanuit preventie en handhaving. Op basis van het inventariseren en bespreken hiervan in informatie- en werksessies, hebben beleidsadviseurs vanuit verschillende gemeentelijke teams en externe partners input geleverd. Vervolgens is er samen nagegaan wat (extra) planvorming, uitwerking en inzet vraagt. Ook is er input opgehaald in een werksessie met de ASDD.

Financiële consequenties

Vanuit GALA/SPUK is voor 2023, 2024 en 2025 jaarlijks € 20.000 beschikbaar voor vroegsignalering alcoholproblematiek.

Afhankelijk van de inhoud van het jaarlijkse uitvoeringsplan kan de bijdrage vanuit GALA/SPUK verhoogd worden (vanuit mogelijkheid om tussen de thema's 15% over te hevelen) en kan vanuit ons lokaal gezondheidsbeleid een financiële bijdrage worden geleverd; vanuit 'kinderen en jongeren groeien op in een gezonde omgeving' (JOGG) en projecten gezondheidsbevordering.

Vanuit het programma Veiligheid wordt voor 2024 € 16.500 bekostigd voor een

nalevingsonderzoek.

De kosten voor de uitvoering van handhaving in 2025 worden meegenomen in de voorjaarsnota.

Betrokkenheid raad

In januari 2024 zijn er drie sessie met de raad gepland met betrekking tot het preventie- en handavingsplan alcohol:

10 januari: beeldvormend

17 januari: oordeelsvormend

24 januari: besluitvormend

De raad van de gemeente Deventer wordt elk najaar, vanaf 2024 tot en met 2026, geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van het preventie- en handavingsplan alcohol.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

J.P. Wassens

R.C. König

RAADSBESLUIT

Onderwerp : Preventie- en handhavingsplan alcohol 2024-2027
Voorstelnummer : 2023-1127
Raadstafel d.d. :
Raadsvergadering :

De raad van de gemeente Deventer,
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 12-12-2023, nummer 2023-1127

BESLUIT

Het 'Preventie- en handhavingsplan alcohol' vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van
De raad voornoemd,
de griffier, de voorzitter,

A. Kerver

R.C. König

Preventie- en handhavingsplan alcohol *Gemeente Deventer*

2024-2027

Concept

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Probleemanalyse	5
1.1 De Schadelijkheid van alcohol	5
1.2 Alcoholgebruik onder jongeren	5
1.3 Alcoholgebruik onder (jong)volwassenen en ouderen	6
1.4 Alcohol en opvoeding	7
1.5 Naleving	8
1.6 Informatie van samenwerkingspartners	8
1.7 Samenvatting	9
2. Aansluiten bij de Deventer praktijk en regionale- en landelijke kansen	10
3. Ambitie en doelstellingen	11
3.1 Ambitie	11
3.2 Doelstellingen	11
4. Activiteiten	13
4.1 Preventie	13
4.2 Regelgeving	16
4.3 Toezicht en handhaving	17
4.4 Verbinding preventie en handhaving	22
5. Samenwerking, uitvoering en evaluatie	24
5.1 Samenwerking en uitvoering	24
5.2 Evaluatie	26
Literatuur en bronnen	27

Inleiding

De gemeente Deventer werkt samen met partners (vanuit onder andere zorg, welzijn, sport en onderwijs) en inwoners aan gezondheidsbevordering. Onze opgaven:

- Het versterken van de sociale infrastructuur (zorg- en welzijnsnetwerken), dichtbij inwoners, in wijken en dorpen;
- Extra inzet op goede en toegankelijke ondersteuning of zorg voor iedereen;
- Het verhogen van de inzet op preventie, vroegsignalering en verbetering van leefstijl;
- Extra aandacht voor de gezondheid van kwetsbare ouderen;
- Stimuleren dat alle kinderen vanaf de geboorte dezelfde kansen hebben;
- Het versterken van de psychische gezondheid en weerbaarheid van kinderen en jongeren;
- Het versterken van de preventieve aanpak van alcohol- en drugsgebruik.

(Beleidskader 'Wijkgericht werken aan gezondheid' 2023-2026, Integraal plan van aanpak Deventer GALA 2024-2026).

In dit preventie- en handavingsplan alcohol staat beschreven hoe we de komende jaren gaan werken aan alcoholpreventie en handhaving op de Alcoholwet. Dat staat in relatie met de andere opgaven hierboven benoemd. De focus ligt op het bewust maken van inwoners over de mogelijke gevolgen van alcohol en het voorkomen van problematisch alcoholgebruik. Met dit plan geeft de gemeente invulling aan een wettelijke taak (artikel 43a) in de uitvoering van de Alcoholwet (tot 1 juli 2021 de Drank- en Horecawet, DHW). Het is een bewuste keuze om dit plan op alcoholgebruik te richten. Enerzijds om focus aan te brengen en anderzijds omdat dit plan specifiek aansluit op de bepalingen uit de Alcoholwet. Op beleidsniveau en in de uitvoering wordt wel samengewerkt en worden verbanden gelegd als het gaat om andere vormen van (middelen)gebruik, zoals drugs.

Nationaal Preventieakkoord Alcohol

Dit plan sluit aan bij de doelstellingen van het Nationaal Preventieakkoord. In dit akkoord is preventie van problematisch¹ alcoholgebruik één van de drie speerpunten, naast preventie van roken en overgewicht. Voor alcoholgebruik van jongeren onder de 18 jaar zijn specifieke doelstellingen opgenomen. Zo moet het aantal 12-16 jarigen dat ooit gedronken heeft afnemen van 45% naar 25% in 2040 (Nationaal Preventieakkoord, 2020). Uiteindelijk is het doel om te komen tot 0% alcoholgebruik onder de 18 jaar en een naleving van de leeftijdsgrens door verstrekkers van 100%.

De Alcoholwet beperkt beschikbaarheid en regelt een verantwoorde verstrekking

Het beperken van de beschikbaarheid van alcohol is één van de meest effectieve maatregelen om alcoholgebruik te verminderen en de daaraan gerelateerde schade te voorkomen (Babor e.a., 2010; Burton e.a., 2017). De [Alcoholwet](#) is een wet die de verstrekking van alcoholhoudende dranken en daarmee de beschikbaarheid van alcohol reguleert. Daarnaast richt de Alcoholwet zich op verantwoorde verstrekking. De Alcoholwet heeft als doel om schadelijke gevolgen van alcoholgebruik tegen te gaan en alcohol gerelateerde overlast terug te dringen. De wet valt onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en is daarmee primair een gezondheidswet. Het toezicht op de naleving van de Alcoholwet is sinds 2013 decentraal belegd en daarmee de verantwoordelijkheid van de gemeente.

GALA en lokaal gezondheidsbeleid

In het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) hebben het Rijk, GGD'en, gemeenten en verzekeraars afspraken vastgelegd om de verdere beweging naar een integraal gezondheids- en preventiebeleid mogelijk te maken. Eén van de thema's is: vroegsignalering alcoholproblematiek en opgroeien in een kansrijke omgeving (m.b.t. middelengebruik). Hierbij zijn de volgende beoogde resultaten benoemd:

- Er wordt actief ingezet op het voorkomen van het gebruik van alcohol, tabak en drugs door jongeren.
- Er is netwerksamenwerking voor vroegsignalering alcohol.

Hieraan is de volgende actie verbonden:

- Opstellen van een preventie- en handavingsplan alcohol en drugsgebruik vanuit veiligheids- en gezondheidsbeleid. Hierin wordt o.a. aandacht besteed aan: netwerksamenwerking, de aanpak Opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO), toezicht op en naleving van de leeftijdsgrens op verkoop van alcohol.

¹ Voor een verklaring van begrippen: zie de volgende pagina.

Bovenstaande is opgenomen in het lokale gezondheidsbeleid van de gemeente Deventer (beleidskader 'Wijkgericht werken aan gezondheid' 2023-2026).

Samen werken aan Preventie- en handavingsplan

In het Preventieplan Sociaal Domein (februari 2023) is beschreven dat werken aan gezondheidsbevordering en daarmee preventie een opgave is die meer dan in voorgaande jaren in andere programma's en beleidsterreinen een plek heeft gekregen. Dat geldt ook voor dit plan. Het is tot stand gekomen met inbreng en advies van verschillende partners binnen en buiten de gemeentelijke organisatie; vanuit gezondheid, onderwijs, jeugd, evenementen, vergunningverlening, toezicht en handhaving en veiligheid. Samen met deze en andere partijen wordt ook in de uitvoering samengewerkt. De gemeente heeft een coördinerende en deels uitvoerende rol. Een kernteam alcoholmatiging komt drie tot vier keer per jaar samen om het uitvoeringsplan voor het betreffende jaar vast te stellen, de uitvoering te monitoren en de evaluatieresultaten van dat jaar te bespreken en te duiden. In het stakeholderoverleg komen vertegenwoordigers van de gemeente, GGD IJsselland, Tactus, de preventieafdeling van de instelling voor verslavingszorg, politie, horeca en het onderwijs samen. Meer hierover is te lezen in hoofdstuk 5.

Hieronder is een verklaring van enkele veelgebruikte begrippen weergegeven:

Verklaring van begrippen

Problematisch alcoholgebruik: al het alcoholgebruik door jongeren onder de 18 jaar, drinken door zwangere vrouwen, overmatig drinken, zwaar drinken, regelmatig binge drinken, een drinkpatroon dat leidt tot lichamelijke klachten en/of psychische of sociale problemen en dat een adequate aanpak van bestaande problemen verhindert.

Binge drinken: minstens één keer per maand ten minste vijf glazen alcohol drinken bij één gelegenheid.

Zwaar drinken: minstens één keer per week ten minste vier glazen (vrouwen) of zes glazen (mannen) alcohol op één dag drinken.

Overmatig drinken: het drinken van meer dan 21 glazen per week (mannen) of meer dan 14 glazen per week (vrouwen).

Leeswijzer

Dit plan begint met een korte introductie met daarin de focus van dit beleidsplan en een schets van de context, gevolgd door een probleemanalyse in hoofdstuk 1. De probleemanalyse laat zien welke vraagstukken er in Deventer liggen met betrekking tot alcohol. In hoofdstuk 2 wordt een koppeling gemaakt met de verschillende lokale en regionale beleidsterreinen. In hoofdstuk 3 zijn de ambitie en doelstellingen van de gemeente geformuleerd. In hoofdstuk 4 staan de activiteiten beschreven die gaan bijdragen aan het bereiken van de doelstellingen en die samen met samenwerkingspartners worden uitgewerkt in jaarlijkse uitvoeringsplannen. Hoofdstuk 5 gaat tenslotte in op de samenwerking en beschrijft hoe we de ontwikkelingen monitoren en evalueren.

1. Probleemanalyse

Dit hoofdstuk beschrijft de stand van zaken met betrekking tot alcoholgebruik onder jongeren en (jong)volwassenen en de rol van ouders in de opvoeding. Daarbij zoomen we zo veel mogelijk in op Deventer, waar dat niet mogelijk is kijken we naar landelijke of regionale informatie of wordt deze informatie gebruikt om een vergelijking te maken.

1.1 De schadelijkheid van alcohol

Het is niet zonder reden dat de gemeente haar jeugdige inwoners wil beschermen tegen de schadelijke gevolgen van alcohol. Er is steeds meer kennis over deze schadelijkheid. Deze kennis is nog niet bij iedereen goed bekend (Schouten e.a., 2020). Slechts 27% van de Nederlanders associeert alcohol met wat ongezond voor je is.² Alcoholgebruik gaat gepaard met tal van fysieke, mentale en maatschappelijke problemen (Expertisecentrum Alcohol, 2020). De mate van schade is grotendeels dosis-gerelateerd: hoe meer alcohol, hoe meer schade. Er is eigenlijk geen veilige ondergrens. Licht en matig alcoholgebruik worden al in verband gebracht met onder meer hartritme stoornissen en diverse soorten kanker. Zwaar drinken is gerelateerd aan een hoger risico op acute schade door alcohol, zoals alcoholvergiftiging en verkeersongevallen, en geeft een verhoogde kans op hersenschade. Overmatig drinken brengt bovendien een grotere kans op verslaving en op schade aan de organen met zich mee. Naast lichamelijk gevolgen heeft alcoholgebruik invloed op het psychisch functioneren; depressie, angstklachten en suïcide zijn gerelateerd aan regelmatig dronken zijn en/of aan problematisch alcoholgebruik. Huiselijk geweld, agressie, uitgaansgeweld en vandalisme worden vaak onder invloed van alcohol gepleegd. In gezinnen waar alcoholgebruik door de ouders problematisch is, worden de problemen vaak van generatie op generatie doorgegeven.

Voor jongeren zijn de risico's van alcoholgebruik groter dan voor volwassenen (Expertisecentrum Alcohol, 2020). Niet alleen zijn de acute gevolgen voor hen vaak ernstiger – zij raken bijvoorbeeld eerder bewusteloos en kunnen onder invloed over hun seksuele grenzen heen gaan – maar ook heeft drinken op jonge leeftijd gevolgen voor de lange termijn. Denk aan verstoring van de hersenontwikkeling (die tot het 24e jaar doorloopt) en een grotere kans op verslavingsproblemen. Agressief, asociaal en delinquent gedrag komt bovendien vaker voor bij jongeren die drinken dan bij hun niet drinkende leeftijdgenoten. Bij jongvolwassenen kunnen (de gevolgen van) alcoholgebruik verder leiden tot kort- en langduriger verzuim, studievertraging, afname van de studieprestaties en studie-uitval.

1.2 Alcoholgebruik onder jongeren

In deze paragraaf schetsen we aan de hand van cijfers en andere informatie een beeld van het alcoholgebruik en de problemen die daar mee samenhangen.

Alcoholgebruik onder jongeren in Nederland

In de groep 12- tot en met 16-jarigen was tussen 2003 en 2015 een afname zichtbaar in het alcoholgebruik: van ongeveer 70% naar 25%. Vanaf 2015 echter, is de afname van het alcoholgebruik gestagneerd. In zowel 2015, 2017 als 2019 bleef ongeveer een kwart (25%) van de 12- tot en met 16 jarige scholieren maandelijks alcohol drinken. Voor meer informatie en cijfers over het alcoholgebruik onder jongeren in Nederland wordt naar bijlage 1 verwezen.

Alcoholgebruik onder jongeren in Deventer in vergelijking met de regio en Nederland

Hieronder een uiteenzetting van relevante cijfers voor de gemeente Deventer in vergelijking met de regio en Nederland³.

	2019			2021		
	Deventer	Regio	Landelijk	Deventer	Regio	Landelijk
Alcohol (ooit) heel glas of meer gedronken	28%	33%	32%	26%	29%	31%
Alcohol (ooit) slokjes of heel glas	48%	55%	52%	50%	50%	53%

² Factsheet onderzoek alcohol 2023.pdf (kwf.nl)

³ De GGD verzamelt jaarlijks gegevens over de gezondheid van inwoners. Normaliter wordt eens in de vier jaar een grootschalig onderzoek uitgevoerd naar de gezondheid en het welbevinden van jongeren in het regulier voortgezet onderwijs (RVO). In het schooljaar 2019-2020 is de Gezondheidsmonitor Jeugd uitgevoerd. Voor de gemeente Deventer hebben 1931 jongeren in de klassen twee en vier van het voortgezet onderwijs een vragenlijst ingevuld. Hierin zitten voornamelijk jongeren in de leeftijd 13-14 jaar en 15-16 jaar. Vanwege de coronacrisis is er een extra editie van dit onderzoek ingelast: de Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021. Deze is in het najaar van 2021 afgenomen. Voor de gemeente Deventer hebben 1515 jongeren in de klassen twee en vier van het voortgezet onderwijs een vragenlijst ingevuld. Dit onderzoek is zowel in 2019 als 2021 ook op regionaal (IJsselland) en landelijk niveau uitgevoerd, waardoor cijfers kunnen worden vergeleken.

Heeft de afgelopen 4 weken alcohol gedronken	25%	30%	26%	26%	31%	29%
Aantal jongeren dat in de afgelopen 4 weken aan binge drinken heeft gedaan	16%	20%	18%	16%	22%	19%
Dronken of aangeschoten ooit	21%	22%	24%	22%	20%	23%
Aantal jongeren dat in de afgelopen 4 weken dronken/aangeschoten is geweest	12%	12%	13%	13%	14%	14%

Tabel 1: cijfers gezondheidsmonitor 2019 en 2021 voor Deventer, de regio IJsselland en Nederland (GGD en RIVM'en)

	Jongen	Meisje	Klas 2	Klas 4	Vmbo	Havo/Vwo	Deventer 2021	Deventer 2019	Regio 2021
Heb je ooit alcohol gedronken?									
Ja, een heel glas of meer	26%	26%	10%	40%	28%	24%	26%	28%	31%
Ja, alleen een paar slokjes	21%	26%	26%	22%	23%	25%	24%	20%	23%
Nee	53%	48%	64%	38%	49%	51%	50%	51%	46%
Laatste 4 weken alcohol gedronken	25%	27%	12%	39%	28%	24%	26%	26%	31%
Ooit dronken of aangeschoten geweest	20%	23%	7%	35%	25%	19%	22%	21%	22%
Laatste 4 weken dronken of aangeschoten geweest	13%	14%	3%	23%	15%	12%	13%	12%	14%
Laatste 4 weken 5 of meer drankjes bij 1 gelegenheid (binge drinken)	16%	16%	6%	26%	20%	13%	16%	17%	22%

Tabel 2: cijfers gezondheidsmonitor tabellenboek Deventer 2021 (GGD en RIVM)

	2021					
	Deventer		Regio		Landelijk	
	Klas 2	Klas 4	Klas 2	Klas 4	Klas 2	Klas 4
Aantal jongeren dat aan binge drinken heeft gedaan	6%	26%	9%	33%	8%	30%
In de afgelopen 4 weken dronken of aangeschoten geweest	3%	23%	4%	24%	4%	24%

Tabel 3: cijfers gezondheidsmonitor 2021 klas 2 en 4 VO Deventer, de regio en Nederland (GGD en RIVM)

Het alcoholgebruik in Deventer lag op nagenoeg alle onderdelen in zowel 2019 als 2021 lager dan in de regio en Nederland. Wel is op enkele onderdelen een lichte stijging te zien tussen 2019 en 2021. Overigens zien we dit beeld ook deels terug in de cijfers van de regio en Nederland. Onderstaand nog enkele conclusies op basis van bovenstaande gegevens uit 2021:

- In de gemeente Deventer (26%) hebben minder jongeren in de afgelopen 4 weken alcohol gedronken dan in de regio (31%) en landelijk (29%).
- Ook hebben minder jongeren (16%) aan binge drinken gedaan dan in de regio (22%) en landelijk (19%).
- Het aantal jongeren dat in Deventer aangeschoten of dronken was (13%) is ook licht minder dan in de regio (14%) en landelijk (14%).
- Jongens (53% niet) hebben minder vaak alcohol gedronken dan meisjes (48% niet) en meisjes (23%) zijn vaker donken of aangeschoten dan jongens (20%).
- VMBO-leerlingen in Deventer drinken ten opzichte van de andere schooltypen vaker en zijn vaker binge drinkers en dronken.

1.3 Alcoholgebruik onder (jong)volwassenen en ouderen

Landelijk beeld

Er zijn verschillende onderzoeken die informatie geven over het drinkgedrag van (jong)volwassenen of van subgroepen daarin. Daaruit blijkt onder andere het volgende:

- Schadelijk alcoholgebruik komt het meest voor in de leeftijdsgroep 20-29 jaar.
- De meerderheid van de mbo- en hbo-studenten drinkt en ruim 70% doet dat regelmatig.
- Jongvolwassenen die regelmatig uitgaan drinken op een uitgaansavond ruim 12 glazen, terwijl zij op andere dagen dat zij alcohol drinken zo'n drie glazen consumeren.

Voor meer informatie en cijfers over het landelijk beeld van alcoholgebruik onder (jong)volwassenen wordt naar bijlage 1 verwezen.

Regio IJsselland en Deventer

Binnen de regio IJsselland en Deventer is onderzoek gedaan naar alcoholgebruik onder (jong)volwassenen (regiobeeld en gezondheidsmonitor GGD). De onderzochte cijfers omvatten de leeftijdscategorie van 18 jaar en ouder⁴.

	2016		2020		2022	
	Deventer	Regio	Deventer	Regio	Deventer	Regio
Categorie 18-65 jaar						
Drinkers (in afgelopen 12 maanden)	82%	85%	78%	83%	81%	83%
Drinkt niet of maximaal 1 glas per dag	18%	15%	7%	10%	21%	19%
Zware drinkers ⁵	-	-	7%	10%	13%	13%
Overmatige drinkers ⁶	19%	19%	13%	18%	21%	19%
Categorie 65+						
Drinker (in afgelopen 12 maanden)	79%	78%	75%	72%	73%	73%
Drinkt niet of maximaal 1 glas per dag	-	-	5%	5%	19%	18%
Zware drinker	7%	6%	5%	5%	6%	5%
Overmatige drinkers	-	-	17%	16%	-	-

Tabel 4: alcoholgebruik (jong)volwassenen

In de leeftijdscategorie van 18-65 jaar is een (forse) toename te zien in het aantal zware- en overmatige drinkers. De gemeente Deventer scoort op de meeste onderdelen nog wel (licht) beter dan de regio. In de leeftijdscategorie 65+ is het aantal drinkers afgenomen, maar vallen de cijfers afgezet tegen de regio (licht) slechter uit.

1.4 Alcohol en opvoeding

Hoewel de invloed van leeftijdgenoten en vrienden op het gedrag toeneemt naarmate kinderen ouder worden, blijven ouders invloed houden op het drinkgedrag van hun opgroeiende kind (Engels e.a., 2013). Zij doen dat expliciet door de regels die ze stellen maar ook impliciet, bijvoorbeeld via hun houding ten opzichte van alcohol of door hun eigen drinkgewoonten. Ouders die zelf veel drinken, zijn toleranter ten aanzien van alcoholgebruik bij hun kinderen.

Landelijk beeld

Ouders zijn soms nog toegeeflijk met betrekking tot alcoholgebruik door hun kinderen. Zo krijgt een kwart van de 12 tot 16-jarige scholieren die wel eens drinken, alcohol van hun ouders (Rombouts e.a., 2020). Dat aantal is niet gedaald sinds 2016. Maar er zijn meer ouders die hun rol oppakken. Driekwart van de ouders heeft in 2015 expliciet als regel dat hun minderjarige kind niet mag drinken; in 2007 was dat nog 50% (van Dorsselaer e.a., 2016).

Regio IJsselland

Uit de cijfers van de GGD blijkt dat ouders in toenemende mate vinden dat kinderen onder 18 jaar alcohol mogen drinken. Een kwart verbiedt het drinken van alcohol. Het merendeel van de jongeren drink alcohol thuis, maar ook bij vrienden of in uitgaansgelegenheden wordt alcohol gedronken. Vier op de vijf jongeren heeft een afspraak met ouders over het drinken van alcohol. Voor meer informatie wordt verwezen naar bijlage 1.

Gemeente Deventer

In de Gezondheidsmonitor Jeugd 2019 geven de middelbare scholieren uit Deventer een kijkje in de rol van hun ouders bij alcoholopvoeding op de volgende onderwerpen met de volgende resultaten. Alleen als sprake is van een procentuele afwijking van 5% of meer worden de percentages vergeleken met de cijfers uit de regio.

- 43% van de jongeren uit Deventer die alcohol drinken, doet dit samen met anderen thuis.
- 45% van de jongeren uit Deventer die alcohol drinken, geeft aan drank van hun ouders te krijgen.
- 30% van de ouders uit Deventer verbiedt alcohol drinken (in de regio 23%).

⁴ Daarbinnen zijn deze cijfers enkel te specificeren naar 18-65-jarigen en 65-plussers.

⁵ Minstens 1x per week 6 (m) dan wel 4 (v) glazen per dag

⁶ Meer dan 14 (m) en meer dan 7(v) glazen per week

- 32% van de ouders uit Deventer raadt alcohol drinken af.
- 17% van de ouders uit Deventer vindt alcohol drinken goed.

In de gezondheidsmonitor GGD IJsselland en de kindermontor (2018 en 2021) zijn ten aanzien van dit onderwerp de volgende bevindingen te onderscheiden:

- Ouders vinden in toenemende mate dat hun kind een slokje alcohol (60% in 2018 naar 66% in 2021), heel glas (28% naar 36%) of meerdere glazen (6% naar 11%) mogen drinken.
- In 2019 hield 57% van de ouders rekening met alcohol drinken in het bijzijn van hun kind en 27% van de ouders dronk geen alcohol.

In bijlage 3 is een overzicht van de cijfers weergegeven. Bij de politie zijn ook cijfers opgevraagd, maar omdat dit geen duidelijk beeld gaf is besloten deze cijfers niet in dit plan mee te nemen.

1.5 Alcohol en zwangerschap

De Monitor Middelengebruik en Zwangerschap laat zien dat 43% van de moeders in Nederland alcohol heeft gedronken in de 4 weken vóór de zwangerschap. Als vrouwen dronken, dronken zij over het algemeen op een dag: minder dan één glas (19%), één glas (26%), twee glazen (31%), drie glazen (15%) of vier of meer glazen (9%). Alcoholgebruik in de 4 weken vóór de zwangerschap kwam het vaakst voor bij vrouwen van 30 tot 34 jaar (51%).

De meeste vrouwen weten in de eerste weken van de zwangerschap nog niet dat ze zwanger zijn. Daardoor kan het gebeuren dat ze toch alcohol drinken. In de onderzoeken is daarom onderscheid gemaakt tussen vrouwen die nog niet wisten dat zij zwanger waren en vrouwen die zich hier wel bewust van waren. Uit dit onderzoek blijkt dat 24,4% van alle vrouwen alcohol heeft gedronken toen zij nog niet wisten dat zij zwanger waren. Een klein gedeelte (2,6%) geeft aan alcohol gedronken te hebben toen zij wel wisten dat ze zwanger waren. In de meeste gevallen ging dit niet om een glas of meer, maar om een paar slokjes (76%).

Van de vrouwen die ooit alcohol hebben gedronken, is een kwart (26%) vóór de zwangerschap helemaal gestopt en 24% is minder gaan drinken vanwege de zwangerschapswens. Ten opzichte van 2016 en 2018 is het alcoholgebruik van vrouwen vóór en tijdens (toen de zwangerschap bekend was) de zwangerschap in 2021 grotendeels stabiel gebleven (tussen de 40% tot 45% vóór de zwangerschap en tussen 5% en 2,5% tijdens de zwangerschap).

Voor de regio IJsselland en de gemeente Deventer zijn geen cijfers bekend. Voor meer informatie wordt naar bijlage 2 verwezen.

1.6 Naleving

In deze paragraaf schetsen we een beeld van de naleving op de alcoholwetgeving.

Nalevingsonderzoek leeftijdsgrens

Met nalevingsonderzoek wordt onderzocht in hoeverre de leeftijdsgrens voor alcohol wordt nageleefd door de verschillende alcoholverstrekkers. Als minderjarigen aan drank willen komen, is dat nog steeds gemakkelijk in Nederland. Tussen 2018 en 2020 is de totale naleving van de leeftijdsgrens bij alcoholverkoop niet veranderd en lagen de percentages op respectievelijk 37,7% en 37,9% (Bureau Objectief, 2020). Bij de afzonderlijke verkooppunten zijn wel veranderingen te zien, soms ten goede zoals bij cafetaria's, horecagelegenheden en webshops. Bij supermarkten en slijterijen is de naleving echter gedaald. In bijlage 4 is een overzicht van de naleving van de leeftijdsgrens door verkooppunten in Nederland weergegeven. In Deventer is nog geen nalevingsonderzoek uitgevoerd. Het is daarom onbekend hoe de naleving van de leeftijdsgrens binnen de gemeente is.

Nalevingsonderzoek dronkenschap en doorschenken

Nalevingsonderzoek doorschenken geeft een beeld van de mate waarin aan personen onder invloed alcohol wordt geschonken in de (paracommerciële) horeca. Er is geen landelijk onderzoek gedaan naar doorschenken bij dronkenschap. Wel zijn er enkele regionale onderzoeken waaruit blijkt dat de wettelijke bepalingen over doorschenken niet goed worden nageleefd. Horecapersoneel blijkt het lastig te vinden om dronkenschap te herkennen en om daar aansluitend op te acteren (Nijkamp e.a., 2020). Binnen de gemeente Deventer zijn er ook geen cijfers bekend ten aanzien van dit onderwerp. Wel wordt er in Deventer tijdens controles op gelet of er geen zichtbaar dronken personen in horecagelegenheden aanwezig zijn.

Alcoholcontroles

In de jaren voorafgaand aan 2022 vond er binnen de gemeente Deventer geen structureel toezicht meer op de Alcoholwet plaats. Er werd wel opgetreden tegen excessen en in het geval van handhavingsverzoeken. Daarnaast werd samen met de politie gecontroleerd bij uitgaansgelegenheden op sluitingstijden. Tijdens de coronacrisis is dit niet of nauwelijks gebeurd. In 2022 is weer gestart met het uitvoeren van controles. Toezichthouders zijn aan de slag gegaan met de eerste fase, het laagdrempelig contact maken met ondernemers. Hierbij werd op een 'informele' manier, naast (opnieuw) kennismaken, gecontroleerd of vergunningen op orde waren en of een leidinggevende aanwezig was. In 2023 zijn deze controles voortgezet en is ervoor gekozen om – in afwachting van de prioriteiten uit dit plan – bij de uitvoering van de controles de focus op basis- en hotspotcontroles te leggen. Hiermee wordt de hiervoor beschikbaar gestelde handhavingscapaciteit doelmatig en doeltreffend ingezet. De basiscontroles richten zich op paracommerciële horecabedrijven en horecabedrijven met een vergunning als bedoeld in artikel 3 van de Alcoholwet. Met een basiscontrole wordt vastgesteld of de vergunning nog op orde is en of de leidinggevende aanwezig is. De hotspotcontroles zijn met name bedoeld om de naleving te controleren bij risicolocaties en in de openbare ruimte. Als vervolgstap kan vanuit deze situatie worden ingezet op andere handhavingsprioriteiten, zoals de naleving van de leeftijdsgrens, (het voorkomen van) dronkenschap en wederverstrekking. Dat betekent overigens niet dat in de tussentijd niet ingezet wordt op deze handhavingsprioriteiten. In paragraaf 4.3 is hier meer over te lezen.

1.7 Informatie van samenwerkingspartners

Naast onderzoek geven kennis en ervaringen van samenwerkingspartners in de gemeente informatie over de stand van zaken met betrekking tot preventiebeleid en de naleving van de alcoholwetgeving. Als onderdeel van de probleemanalyse zijn dan ook samenwerkingspartners geraadpleegd die zicht hebben op alcoholgebruik onder jongeren en jongvolwassenen en de rol van ouders en alcoholverstrekkers. Voor de totstandkoming van dit plan is gebruik gemaakt van een focusgroep, die in twee sessies bij elkaar kwam. In deze focusgroep waren de belangrijkste interne- en externe (keten)partners vertegenwoordigd. De focusgroep bestond uit 15 deelnemers met vertegenwoordiging vanuit GGD IJsselland, Deventer Ziekenhuis, Sportbedrijf Deventer, Aventus/Stimenz MBO, KHN, Raster Welzijn, Tactus, politie en vertegenwoordigers vanuit diverse afdelingen binnen de gemeente. Daarnaast zijn nog een vijftal interviews afgenomen. Opgevraagde cijfers van de politie geven geen duidelijk beeld en zijn dan ook niet meegenomen in dit plan.

Ervaringen en bevindingen van samenwerkingspartners

Het beeld dat de samenwerkingspartners hebben, is dat – mede als gevolg van de campagne NIX18 – jongeren op een iets latere leeftijd zijn begonnen met drinken. Enkele jaren geleden was dit rond de 12-13 jaar en dit lijkt iets opgeschoven te zijn richting de 16 jaar, alhoewel hier ook een neerwaartse trend in lijkt op te treden. De partners geven aan dat binge drinken of indrinken steeds meer als norm gezien wordt. Voordat jongeren een evenement bezoeken of uitgaan wordt er thuis ingedronken, omdat dit goedkoper is. Er lijkt ook in toenemende mate sprake te zijn van een combinatie van alcohol- en drugsgebruik, wat samenwerkingspartners zorgen baart. Voor hulpverleners is het soms lastig om met jongeren in contact te komen of jongeren geven aan geen behoefte aan preventieve gesprekken te hebben. Alcoholgebruik onder jongeren wordt onder ouders geregeld normaal gevonden, terwijl de ouders een belangrijke rol kunnen vervullen in het begrenzen van hun kind(eren) of in voorbeeldgedrag.

Verder is het beeld onder de partners dat er veel alcohol geschonken wordt binnen de para commerciële instellingen en dat regels op het gebied van doorschenken, wederverstrekking en naleving van de leeftijdsgrens in mindere mate worden nageleefd. Een gezonde(re) leefstijl zou de laatste jaren wel nadrukkelijker op de agenda's staan, maar in de praktijk is het voor barvrijwilligers lastig om wet- en regelgeving strikt na te leven vanwege de ons-kent-ons cultuur. Voorgesteld wordt om voor deze doelgroep persoonlijke trainingen te verzorgen in plaats van online. Als veel genoemde toegankelijke omgevingen (settings) worden de thuissituatie en sportverenigingen aangewezen. Preventie kan in deze settings plaatsvinden, maar ook onderwijs wordt genoemd als belangrijke setting voor preventie. Ook wordt aangegeven dat meer toezicht en handhaving een positief effect kan genereren.

Vanuit het Deventer Ziekenhuis is geen accuraat totaalbeeld van de cijfers van ziekenhuisopnames na alcoholintoxicatie. Het initiële gevoel bestaat dat ten aanzien van de gevallen waarin alcohol de primaire indicatie van ziekenhuisopname is, er geen grote verschuivingen in de leeftijdscategorie of in een toename van het aantal gevallen heeft plaatsgevonden in de afgelopen jaren.

1.8 Samenvatting

Uit landelijk onderzoek blijkt dat een stagnatie in de daling van alcoholgebruik onder scholieren tussen de 12 en 16 jaar. Bovendien is er een flinke groep jongeren en jongvolwassenen die binge drinkt en zit er zowel bij verstrekkers als bij ouders ruimte voor versterking van hun verantwoordelijkheid en preventieve rol.

Hoewel de cijfers van de gemeente Deventer ten opzichte van de regio IJsselland en Nederland in 2021 op nagenoeg alle onderdelen gunstiger zijn, is er tussen 2019 en 2021 in Deventer wel een lichte stijging te zien in het alcoholgebruik onder jongeren. In de leeftijdscategorie van 18-65 jaar is het aantal drinkers ongeveer gelijk gebleven en is verder een (forse) toename te zien in het aantal zware- en overmatige drinkers. In de leeftijdscategorie 65+ is het aantal drinkers afgenomen, maar valt op dat 17% overmatige drinker is. Uit landelijke cijfers blijkt dat schadelijk gebruik van alcohol het meest voorkomt in de leeftijdsgroep 20-29 jaar. Uit de rol van ouders bij alcoholopvoeding blijkt dat bijna een derde van de ouders alcohol drinken in Deventer verbiedt en dat bijna de helft van de jongeren thuis alcohol van ouders krijgt. Ouders vinden ook in toenemende mate dat hun kind alcohol mag drinken.

Het meest recente preventie- en handhavingsplan alcohol in Deventer dateert uit 2014. Dit beleid is in 2014 vastgesteld voor 2014-2018. Er heeft geen evaluatie op- of continuering van dit beleid plaatsgevonden. Daarom is het niet mogelijk recent beleid te evalueren en te onderzoeken of doelstellingen zijn behaald. Dit wil niet zeggen dat er in de tussentijd niets in het kader van de uitvoering van de Alcoholwet is gedaan: integendeel. Op het gebied van preventie en handhaving zijn een tal van activiteiten uitgevoerd, echter was dit niet vanuit een integrale benadering. Het doel van het verplichte preventie en handhavingsplan uit de Alcoholwet (artikel 43a) is dat de soms nog gescheiden werelden van preventie en handhaving dichter bij elkaar worden gebracht en verenigd worden in een integraal beleidsplan met één gezamenlijke missie: het voorkomen van alcohol gerelateerde schade, met name onder jongeren. Onder andere in deze integrale benadering zijn nog stappen te zetten. Landelijk en regionaal onderzoek wijst uit dat de nalevingscijfers nog ver verwijderd zijn van de gestelde doelen uit het Nationaal Preventieakkoord. Binnen de gemeente Deventer wordt nog geen nalevingsonderzoek uitgevoerd.

Volgens de samenwerkingspartners in Deventer zit er zowel bij verstrekkers als bij ouders nog ruimte voor een cultuuromslag en voor de versterking van hun preventieve rol. Dat laat (landelijk) onderzoek ook zien. De samenwerkingspartners pleiten dan ook voor een inzet op de omgeving van jongeren. Preventieve interventies zouden zich volgens hen moeten richten op de ouders, onderwijs en sportkantines. Daarnaast wordt het verstrekken van alcohol binnen para commerciële instellingen en de combinatie van alcohol- en drugsgebruik als belangrijke aandachtspunten gezien. Voor ouderen en binnen de ouderenzorg is het vaak een taboe om over middelengebruik en verslaving te spreken. Het gebruik van alcohol en ook drugs vormt een extra risico voor de gezondheid van ouderen; denk aan complicaties door interactie met medicijnen en valincidenten. Meer voorlichting, advies en begeleiding is wenselijk.

2. Aansluiten bij de Deventer praktijk en regionale- en landelijke kansen

De gemeente Deventer werkt zoals eerder gezegd aan een gezonde toekomst voor haar inwoners in het algemeen en voor haar jeugd in het bijzonder. Zij doet dat op verschillende manieren. We werken waar mogelijk samen met andere initiatieven in de gemeente die direct of indirect een gezonde leefstijl en preventie en handhaving met betrekking tot alcohol beogen, zoals toegelicht in onderstaand tekstkader.

Aansluiting op andere beleidsterreinen

Dit plan staat niet op zichzelf. Het sluit aan op landelijk beleid zoals neergelegd in het Nationaal Preventieakkoord en het raakt aan verschillende andere gemeentelijke taken en beleidsterreinen. Zowel in de beleidsvorming als in de uitvoering wordt daarom afstemming gezocht met in ieder geval:

Lokaal

- **Dichtbij, betrokken & bevlogen, Bestuursakkoord 2022-2026**
Met betrekking tot het gebruik van middelen (alcohol en drugs) wordt het belang van preventie en een veilige omgeving benadrukt, ook in en om scholen.
- **Wijkgericht werken aan gezondheid, beleidskader 2023-2026**
Actieve inzet op het voorkomen van het gebruik van alcohol en vroegsignalering alcoholproblematiek vanuit netwerksamenwerking.
- **Convenant Gastvrij, Veilig en Gezond Uitgaan**
Waarin tussen politie, gemeente en horecaondernemers vanuit ieders verantwoordelijkheid afspraken zijn gemaakt over het gastvrij, veilig en gezond uitgaan en het op een positieve manier uitdragen hiervan. Hieronder wordt mede verstaan het voorkomen en stoppen van excessief alcoholgebruik.
- **Van Wieg naar werk 6.0 (2023-2026)**
Een sociaal veilige omgeving is belangrijk, ook in en om scholen. Het gebruik van middelen (alcohol en drugs) en geweldsincidenten vragen aandacht.
- **Preventieplan Sociaal Domein (februari 2023)**
Door meer domein overstijgend samen te werken gezond leven makkelijker maken voor onze inwoners.

Regionaal

- **Gezond Samen Leven, Bestuursagenda Publieke gezondheid 2023-2027**
Realiseren van een preventieve aanpak van alcohol- en drugsgebruik dat aansluit bij de situatie van jongeren en uitgaat van zowel ontmoedigen als het bieden van gezonde alternatieven. De methodiek Opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO) is hiervoor een goede basis.

De gemeente maakt waar mogelijk en wenselijk gebruik van de aanvullende mogelijkheden van de Alcoholwet om op lokaal niveau beperkingen met betrekking tot alcoholverstrekking te realiseren. In paragraaf 4.2 wordt hier nader op ingegaan. Hiermee versterkt de gemeente in omgevingen waar alcohol geschonken wordt de norm NIX18 en wordt het overmatig alcoholgebruik door drinkers beperkt.

3. Ambitie en doelstellingen

3.1 Ambitie

De gemeente streeft ernaar dat haar inwoners gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Alcoholgebruik vóór het 18e jaar hoort daar niet bij. Jongeren, (jong)volwassenen en ouderen willen we meer bewust maken van hun alcoholgebruik. We willen dat inwoners meer de eigen regie pakken op hun gezondheid, óók met betrekking tot alcoholgebruik, om problematisch alcoholgebruik te voorkomen.

Een sociale en fysieke omgeving die uitnodigt en stimuleert tot het gewenste gedrag is ondersteunend aan deze ambitie. Daarom zetten wij in op een adequate naleving van de Alcoholwet, het versterken van de sociale omgeving rondom jongeren en (jong)volwassenen en het faciliteren van een fysieke omgeving die gezond gedrag stimuleert. Ook zetten wij ons, in lijn met de landelijke doelstellingen, in om alcoholgebruik tijdens de zwangerschap tegen te gaan.

3.2 Doelstellingen

Vijf doelstellingen voor 2027

De doelstellingen in Deventer baseren we op de doelstellingen van het Nationaal Preventieakkoord. We zetten de komende jaren in op vijf doelstellingen en bijbehorende subdoelen, en de uitgangspositie (laatst bekende data) in Deventer.

Doel 1:

Geen alcoholgebruik onder de 18 jaar

- a. Het percentage jongeren van 13-16 jaar (klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs) dat ooit een glas of meer alcohol heeft gedronken daalt:
 - in klas 2 - van 10% in 2021 naar 8% in 2027⁷
 - in klas 4 - van 40% in 2021 naar 35% in 2027
 - in totaal - van 26% in 2021 naar 22% in 2027
- b. Het percentage jongeren van 13-16 jaar dat de afgelopen 4 weken gedronken heeft daalt:
 - in klas 2 - van 12% in 2021 naar 10% in 2027
 - in klas 4 - van 39% in 2021 naar 35% in 2027
 - in totaal - van 26% in 2021 naar 22% in 2027
- c. Het percentage jongeren dat in de afgelopen 4 weken dronken/aangeschoten is geweest daalt:
 - in klas 2 - van 3% in 2021 naar 2% in 2027
 - in klas 4 - van 23% in 2021 naar 20% in 2027
 - in totaal - van 13% in 2021 naar 11% in 2027
- d. Het percentage jongeren van 13-16 jaar dat de afgelopen 4 weken gebinged heeft daalt:
 - in klas 2 - van 6% in 2021 naar 3% in 2027
 - in klas 4 - van 26% in 2021 naar 21% in 2027
 - in totaal - van 16% in 2021 naar 12% in 2027
- e. De naleving van de leeftijdsgrens van alcoholverstreking is in 2027 90%
De doelstellingen van de gemeente met betrekking tot de naleving van de leeftijdsgrens voor de verkoop van alcohol zullen worden afgeleid van het Nationaal Preventieakkoord. De ambitie van het Nationaal Preventieakkoord is om in 2030 100% naleving van de leeftijdsgrens te realiseren. Het is onbekend op welk percentage de gemeente Deventer nu zit⁸. Landelijk lag het percentage van de naleving in 2022 op 39,4%.

⁷ De GGD Gezondheidsmonitor Jeugd vindt normaal gesproken elke vier jaar plaats. De laatste keer was in 2019. Om te onderzoeken wat de effecten zijn van de coronaperiode op bepaalde aspecten van gezondheid, welzijn en leefstijl is besloten om in het najaar van 2021 landelijk een extra onderzoek uit te voeren: de Corona Gezondheidsmonitor 2021. De eerstvolgende reguliere Gezondheidsmonitor Jeugd is voor 2023 gepland, daarna weer in 2027. De rapportages van de onderzoeken, en daarmee de resultaten, verschijnen meestal in het jaar na de uitvoering van het onderzoek. Voor de doelstellingen in dit plan houden we de reguliere onderzoeken aan.

⁸ Als blijkt dat de naleving van de leeftijdsgrens ver verwijderd is van onze doelstelling, moet gekeken worden wat nodig is om de doelstelling ook daadwerkelijk te kunnen behalen. Dit vraagt mogelijk om een forse investering.

- f. Betrokkenheid ouders:
- Het percentage jongeren van 13-16 jaar waarvan de ouders het goed vinden dat hun kind drinkt daalt van 17% in 2019 naar 13% in 2027.
 - Het percentage van de ouders het afraad om alcohol te drinken stijgt van 32% naar 36% in 2027

Doel 2:

Minder overmatig en zwaar alcoholgebruik boven de 18 jaar

- a. Het percentage (jong)volwassenen dat overmatig drinkt (nieuwe norm) daalt van 14% in 2020 naar 11% in 2028.
- b. Het percentage zware drinker onder (jong)volwassenen daalt van 7% in 2020 naar 5% in 2028.
- c. De naleving van niet doorschenken bij dronkenschap neemt toe naar 90% in 2027.
- d. Afname van openbare dronkenschap onder jongeren (met name tijdens uitgaansavonden in het publieke domein)

Doel 3:

Geen alcoholgebruik tijdens de zwangerschap

- a. Meer bewustwording over de risico's van alcoholgebruik tijdens de zwangerschap zodat vrouwen vaker kiezen om bij de zwangerschapswens al niet of minder te drinken.
- b. Meer aandacht voor het thema alcohol bij de partners van het geboortezorgnetwerk (verloskundigen, gynaecologen, kraamzorg en jeugdgezondheidszorg).

Doel 4:

De bewustwording van het eigen drinkgedrag en de effecten daarvan neemt toe

- a. (Maatschappelijke) organisaties zijn zich meer bewust van wat zij kunnen doen om alcoholgebruik in de samenleving te helpen verminderen
- b. Ouders en andere volwassenen met een voorbeeldfunctie zijn zich meer bewust dat hun houding met betrekking tot alcohol en het eigen drinkgedrag van invloed is op kinderen en jongeren.

Doel 5:

Meer aandacht vanuit zorg en welzijn voor de risico's van alcohol voor ouderen

- a. Binnen de interventies voor valpreventie is er aandacht voor het risico van (overmatig) alcoholgebruik
- b. Voor ouderen van 65 jaar en ouder is er toegespitste informatie over alcoholgebruik en de mogelijkheid tot doorverwijzing naar ondersteuning.

Doelgroepen

We richten ons op de volgende doelgroepen en doen dit setting-gericht:

- Kinderen/jongeren (12 tot 18 jaar)
- (Jong)volwassenen
- Ouderen
- Ouders (van kinderen, jongeren en jongvolwassen en aanstaande ouders) en de thuissituatie
- Alcoholverstrekkers

4. Activiteiten

De activiteiten om de doelen te behalen bestaan uit drie typen: preventieve activiteiten (4.1), regelgeving (4.2) en toezicht en handhaving (4.3). Preventieve activiteiten zijn soms gericht op meerdere gezondheidsthema's tegelijk, zoals roken en drugsgebruik. Met de activiteiten sluiten we zoveel mogelijk aan bij initiatieven die een positieve bijdrage leveren aan de gezondheid van inwoners van Deventer.

In paragraaf 4.4 (maatregelenmatrix) is beschreven hoe preventie, regelgeving en toezicht in samenhang ingezet worden om de doelstellingen te behalen. Het is belangrijk om op te merken dat de focus van onze inzet op educatie en bewustwording (preventie) ligt en dat toezicht en handhaving het sluitstuk van de aanpak vormt.

4.1 Preventie

Op het gebied van de preventieve activiteiten ligt de focus op de volgende onderdelen:

- Scholen
- Thuis/individueel
- Alcoholverstrekkers
- Zwangeren

Verder besteden we expliciet aandacht aan het volgende:

- Publiekscommunicatie
- Samenwerking met netwerkpartners

We zetten op deze onderdelen in en willen hiermee bereiken dat de kennis over de risico's van alcoholgebruik toeneemt en dat er in algemene zin meer bewustwording ontstaat over de gevolgen van het (overmatig) gebruik van alcohol.

4.1.1 Scholen

De school is een belangrijke pedagogische omgeving voor jongeren, jongvolwassenen en hun ouders. We zetten ons ervoor in dat professionals in onderwijs ondersteund worden bij het ontwikkelen en realiseren van een helder en integraal alcoholbeleid. De gemeente werkt in samenwerking met scholen, GGD IJsselland, sportbedrijf Deventer en Tactus aan de Gezonde School Aanpak Deventer. Alcoholpreventie is hier een onderdeel van.

Hieronder op hoofdlijn de inzet per onderwijssoort:

Primair onderwijs:

- Gezonde School Aanpak
- Weerbaarheidstrainingen
- Individuele en collectieve preventieactiviteiten, voorlichting, onderzoek inclusief contactmomenten en nabespreking en eventuele doorverwijzing door de GGD.

Voortgezet onderwijs:

- Gezonde School Aanpak
- Voorlichtingsactiviteiten voor ouders, docenten en leerlingen door Tactus. Er wordt ondersteuning geboden daar waar nodig (maatwerk) inclusief monitorgesprekken.
- Deskundigheidsbevordering van docenten en andere professionals.
- In de klassen 2 en 4 worden door de GGD-gezondheidsonderzoeken uitgevoerd. Op deze manier kunnen opvallende zaken/trends naar boven komen en kan collectieve en individuele ondersteuning worden geboden. Ook kan er doorverwezen worden, zijn er telefonische consulten en is er een site specifiek voor jongeren (www.jouwggd.nl).

Mbo en Hbo

- Gezonde School Aanpak (MBO).
- Tactus biedt voorlichting en ondersteuning.
- Op het Hbo wordt middels een samenwerking tussen Impluz (GGZ), Tactus en Hogeschool Saxion cursussen aangeboden voor studenten waarvan de ouders met psychische problemen of verslavingsproblematiek kampen.

4.1.2 Thuis/individueel

De thuissituatie beïnvloedt het alcoholgebruik. Ouders die afspraken maken met hun kinderen hun kinderen over alcohol en het alcoholgebruik van hun kind in de gaten houden, verkleinen de kans op alcoholproblemen op latere leeftijd. Ook het alcoholgebruik van de ouders is van invloed op het gebruik van alcohol door de kinderen. Naastbetrokkenen zijn een belangrijke schakel bij vroegsignalering, het motiveren tot matigen van het gebruik en het doorverwijzen naar ondersteuning.

Hieronder op hoofdlijn de inzet:

Aanstaande ouders:

- Inzet van het programma 'Kansrijke Start'
- Inzet van het programma 'Nu niet Zwanger'

Ouders/naasten:

- Voorlichtingsactiviteiten op de school van hun kind(eren).
- Tactus biedt een cursus aan voor ouders en opvoeders met kinderen tussen de 12 en 23 jaar die problematisch alcohol drinken of te veel drugs gebruiken, overmatig gamen of gokken. Ouders krijgen informatie over communicatie in het gezin en praktische adviezen om anders met je kind om te gaan.
- Inzet van de methode Community Reinforcement and Family Training (CRAFT).

Kwetsbaren/jongeren

- Tactus werkt samen met de grote jeugdzorginstellingen waar kwetsbare jongeren verblijven. Dit zijn Ambiq, Pactum en HalteZ.
- Tactus en Impluz bieden ondersteuning aan jongeren van verslaafde ouders.
- Tactus biedt DJ MIK aan: een aanbod waar herstel voorop staat voor zowel jongeren met verslavingsproblematiek als voor jongeren die naaste zijn van iemand met een verslaving.
- Inzet vanuit de jeugdgezondheidszorg van GGD IJsselland.

Ouderen

- Daar waar ouderen vaak komen, elkaar ontmoeten aandacht voor het risico van (overmatig) alcoholgebruik. Als onderdeel van bredere informatie over een gezonde leefstijl.
- Tactus biedt ondersteuning aan ouderen. Uit cijfers van de GGD blijkt dat bij 65+'ers in Deventer overmatig alcoholgebruik vaker voorkomt dan elders in de regio. Doel: ouderen kijken kritisch naar hun eigen gebruik en gedrag en maken bewuste keuzes ten aanzien hun gebruik.

4.1.3 Alcoholverstrekkers

Verantwoord alcoholgebruik draagt eraan bij dat uitgaansgelegenheden en (sport)verenigingen veilige en gezellige omgevingen zijn.

- We gaan in gesprek met onze (para commerciële) horecaondernemers om een preventieve aanpak te ontwikkelen om meer bewustwording van de risico's en gevaren van (overmatig) alcoholgebruik te creëren.
- De gemeente voert onderzoek naar de naleving van de leeftijdsgrens uit.
- De gemeente stimuleert alcoholverstrekkers om het personeel een training verantwoord schenken te laten volgen.

Horeca

- In samenwerking tussen Tactus, Raster en de gemeente worden kroegentochten georganiseerd. Bij deze informatieve bijeenkomsten staan o.a. de thema's alcohol- en middelengebruik centraal.
- We zijn in gesprek met de horeca om bewustwording te creëren en voorlichting te geven over preventie, regelgeving en handhaving. Dit is een vast onderwerp op de agenda van het horecaveiligheidsoverleg.

Para commerciële horeca

- Deventer is een JOGG-gemeente (Jongeren op Gezond Gewicht) en zal vanaf 2023 (nog) meer inzetten op (gezondheids)preventie bij kinderen en jongeren vanuit het Project Teamfit. JOGG-teamfit helpt om de sportomgeving gezonder te maken.
- We gaan in gesprek met sportverenigingen om bewustwording te creëren en voorlichting te geven over regelgeving, preventie en handhaving.

- We zetten de campagne NIX 18 in bij para commerciële horeca

Festivals en evenementen

- We onderzoeken hoe we voorlichting in kunnen zetten bij festivals en evenementen.
- We zijn in overleg met Halt en onderzoeken de meerwaarde van het inzetten van Halt-loketten tijdens (bepaalde) evenementen in onze gemeente.

4.1.4 Publiekscommunicatie

Voorlichting

- We creëren bewustzijn door diverse campagnes: *'Ik Pas'* (40 dagen geen druppel alcohol) en *'Zien Drinken Doet Drinken'*.
- GGD, Tactus en de gemeente ondersteunen de landelijke actie *'Ik Pas'*. We verspreiden campagnemateriaal in het stadhuis en bij partners in de stad, wijken en dorpen.
- Voorlichtingen (o.a. op scholen) waarbij bij sommige doelgroepen een ervaringsdeskundige wordt ingezet.
- We onderzoeken of voorlichting en bewustwording nog meer integraal benaderd kan worden: vanuit gezondheidsperspectief, regelgeving en handhaving.
- We onderzoeken hoe we anderstaligen kunnen bereiken en welke voorlichting (voor bijvoorbeeld statushouders) hierbij passend is.
- We organiseren een interactieve themabijeenkomst vanuit het netwerk Samen Gezond In Deventer over alcoholgebruik.

Nalevingscommunicatie

- We onderzoeken hoe we de nalevingscommunicatie vormgeven en betrekken hier zowel de afdeling toezicht en handhaving als de afdeling communicatie van de gemeente bij.

4.1.5 Netwerkpartners

- Er wordt met een veelvoud aan interne en externe (netwerk)partners samengewerkt. Zie hoofdstuk 5 voor een nadere toelichting.
- Er bestaan een tal van overlegvormen van samenwerking bestaan een tal van overlegstructuren waar alcoholpreventie en vroegsignalering onderwerp van gesprek is.
- Er is samenwerking tussen Tactus, beleidsmakers gemeente, team toezicht en preventie voor het uitvoeren van een effectief preventie- en handavingsbeleid.
- Er wordt samengewerkt met instellingen en grote jeugdzorginstellingen in Deventer.
- Tactus voert activiteiten uit gericht op het ondersteunen van de lokale partners met betrekking tot vroeg signalering, bijvoorbeeld het uitvoeren van deskundigheidsbevordering/training en consultatie en advies aan de lokale partners. Er wordt ook geparticipeerd in het jeugdnetwerk binnen de gemeente.
- Door Tactus wordt samengewerkt met het Deventer Ziekenhuis. Patiënten die met een alcoholintoxicatie binnen komen, krijgen een doorverwijzing naar Tactus.
- Er wordt door Tactus geïnvesteerd in meer kennis en het borgen hiervan binnen sociale wijkteams, waardoor Tactus vaker en sneller betrokken raakt bij signalen rondom verslaving en verslavingsproblematiek in de wijk.

4.2 Regelgeving

Alcoholwet

Het overgrote deel van de regelgeving op het gebied van alcoholverstrekking is vastgelegd in de Alcoholwet. De Alcoholwet is primair een volksgezondheidswet met als doel om, met name onder jongeren, gezondheidsschade door alcoholgebruik te voorkomen. Daarnaast stelt de Alcoholwet ook als doel om alcohol gerelateerde verstoringen van de openbare orde terug te dringen. De Alcoholwet geeft invulling aan beide doelstellingen door onder andere beperkingen te stellen aan de beschikbaarheid van alcohol. Zo mag er niet worden verstrekt aan een jongere als niet is vastgesteld dat hij of zij 18 jaar of ouder is en de aanwezigheid van dronken personen is niet toegestaan in een horecagelegenheid of slijterij. Daarnaast sluit de wet ook bepaalde verkooppunten uit van het schenken en/of verstrekken van alcohol voor elders dan ter plaatse en is prijsstunten door de detailhandel aan banden gelegd. Deze bepalingen vormen samen de preventieve kern van de Alcoholwet. In paragraaf 4.3 beschrijven we welke bepalingen van de Alcoholwet prioriteit hebben als het gaat om toezicht en handhaving.

Aanvullende regelgeving

Aanvullend op deze bepalingen kent de Alcoholwet een aantal verordenende bevoegdheden toe aan de gemeenteraad en zijn aan de burgemeester aanvullende bevoegdheden toegekend om de beschikbaarheid van alcohol te beperken. In het licht van de hoofdthema's uit dit plan (leeftijdsgrens, dronkenschap en wederverstrekking) is gebruikgemaakt van de volgende aanvullende bevoegdheden om alcohol gerelateerde gezondheidsschade terug te dringen en verstoringen van de openbare orde te voorkomen:

- Alcoholverstrekking tijdens evenementen
- Beperken schenktijden paracommercie
- Beperken verstrekken sterk-alcoholhoudende drank
- Beperken alcoholgebruik openbare plaatsen
- Beperken happy hours

4.2.1 Toegepaste bevoegdheden

Alcoholverstrekking tijdens evenementen

Artikel 35, tweede lid, van de Alcoholwet bepaalt dat een ontheffing is vereist voor het schenken van zwak-alcoholhoudende dranken tijdens bijzondere gelegenheden van zeer tijdelijke aard, zoals evenementen en buurtfeesten. Daarbij kan de burgemeester voorschriften stellen aan de manier waarop verstrekking wordt ingericht. Het artikel maakt uitdrukkelijk alleen de verstrekking van zwak-alcoholhoudende dranken voor gebruik ter plaatse mogelijk. Landelijk en lokaal onderzoek laat zien dat de naleving van de leeftijdsgrens voor alcohol en het doorschenken in diverse sectoren voor verbetering vatbaar is (Bureau Objectief, 2020; Bureau Objectief, 2018; Bureau Objectief, 2017). Op evenementen is de naleving van zowel de leeftijdsgrens als dronkenschap vaak ingewikkelder dan in de horeca. Factoren als schaalgrootte, tijdelijke personeelskrachten en het gebrek aan een structurele controlesystematiek bemoeilijken de naleving van de wetgeving.

In de evenementenbeleidsregels van de gemeente is al een aantal punten opgenomen die voorwaarden aan de alcoholverstrekking stellen. Ter verbetering van de naleving van de regels in de Alcoholwet tijdens evenementen en buurtfeesten in Deventer moet de organisator een formulier invullen die door de gemeente getoetst wordt. Dit is een aanvraag ter verkrijging van een ontheffing als bedoeld in artikel 35 van de Alcoholwet ten behoeve van het verstrekken van zwak-alcoholhoudende drank tijdens een evenement of buurtfeest. Hierin moet de aanvrager omschrijven hoe de verantwoorde verstrekking van alcohol is geborgd. Met specifiek aandacht voor de naleving van de leeftijdsgrens en wederverstrekking. Op grond van artikel 1:4 Apv kunnen voorschriften en beperkingen aan een vergunning worden verbonden. In het veiligheidsplan, wat organisatoren moeten opstellen en aanleveren, wordt ook gevraagd welke maatregelen genomen worden om wederverstrekking te voorkomen. De burgemeester toetst de aanvraag en ziet toe op de uitvoering van het gepresenteerde plan. Tijdens de evaluatie van het evenement wordt bekeken in hoeverre het gewenste effect is bereikt en of de voorgenomen maatregelen ook daadwerkelijk zijn uitgevoerd/toegepast.

Beperken schenktijden paracommercie

Artikel 4 van de Alcoholwet bepaalt dat bij gemeentelijke verordening regels worden gesteld waaraan paracommerciële rechtspersonen (verenigingen en stichtingen) zich moeten houden bij de verstrekking van alcoholhoudende drank. Dit ter voorkoming van oneerlijke mededinging. Het vastleggen van de schenktijden in de paracommercie is één van deze verplichte regels. Onderzoek laat zien dat het beperken van schenktijden de alcoholconsumptie en daaraan gerelateerde gezondheidsschade en verstoringen voor de openbare orde vermindert (Babor e.a., 2010). Daarnaast is het niet wenselijk dat jeugd tijdens

sportieve, culturele of andere activiteiten geconfronteerd wordt met (overmatig) alcoholgebruik van volwassenen. Onderzoek laat zien dat zien drinken doet drinken (Smit e.a., 2020). De gemeente heeft daarom in artikel 2:34 b van de Apv de volgende, beperkte schenktijden vastgelegd voor paracommerciële instellingen: *Een paracommerciële rechtspersoon kan onverminderd het bepaalde in artikel 2:29 alcoholhoudende drank uitsluitend verstrekken vanaf één uur voor de aanvang en tot uiterlijk één uur na afloop van een activiteit die wordt uitgeoefend in verband met de statutaire doelen van de rechtspersoon.* In de praktijk is het echter lastig vast te stellen of deze regels overtreden worden. De gemeente Deventer onderzoekt wat nodig is om hier effectiever op te kunnen toezien en handhaven door in de praktijk te kijken of dit wordt toegepast en wat daarbij opvalt. We leren hierbij van andere gemeenten door *best practices* op te halen.

Beperken verstrekken sterk-alcoholhoudende drank

Artikel 25a van de Alcoholwet bepaalt dat bij gemeentelijke verordening het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank in inrichtingen kan worden verboden of aan beperkingen kan worden onderworpen. Artikel 2:34c van de Apv geeft een beperking aan het verstrekken van sterke drank voor gebruik ter plaatse bij bepaalde inrichtingen of onderdelen van inrichtingen (zie artikel voor opsomming) en voor het bedrijfsmatig verstrekken van sterke drank voor eigen gebruik elders dan ter plaatse.

Beperken alcoholgebruik openbare plaatsen

In de Apv van de gemeente Deventer is in artikel 2:48 een verbod op drankgebruik opgenomen, namelijk dat het eenieder verboden is op een openbare plaats, die deel uitmaakt van een door het college aangewezen gebied, alcoholhoudende drank te gebruiken of aangebroken flessen, blikjes en dergelijke met alcoholhoudende drank bij zich te hebben. Als gemeente Deventer maken gebruik van deze bevoegdheid in de navolgende gebieden:

- I. Omgeving Station NS/ Voorstad/ Beestenmarkt*
- II. Winkelcentrum Colmschate*
- III. Binnenstad Deventer*
- IV. Aanlooproute en voetbalstadion de Adelaarshorst*
- V. Bathmen (deel)*

4.2.2 Nog te onderzoeken bevoegdheden

Beperken happy hours

In artikel 25d van de Alcoholwet is een verordenende bevoegdheid opgenomen op grond waarvan de gemeenteraad ter bescherming van de volksgezondheid of in het belang van de openbare orde happy hours kan beperken. Met deze bevoegdheid kunnen de meest excessieve acties (meer dan 40% korting) worden verboden. Onderzoek (Meier e.a., 2008) laat zien dat de prijs van alcohol een belangrijke voorspeller is voor gebruik en dat met prijsinterventies gebruik kan worden beïnvloed. Het verhogen van alcoholprijzen heeft specifiek impact op mensen die veel alcohol consumeren. Het beperken van mogelijkheden om met prijzen voor alcoholhoudende dranken te stunten is daarmee een geschikt instrument om de stevige consumptie in het uitgaansleven te beperken en dronkenschap te voorkomen. In Deventer is nog onvoldoende beeld bij de omvang van dit onderwerp en de mogelijke consequenties die dit heeft. We gaan onderzoeken in hoeverre er happy hours worden gehouden. Naar aanleiding van de opbrengsten van dit onderzoek bepalen we of een verbod nodig is.

4.3 Toezicht en handhaving

Het doel van de gemeente is om door middel van naleving van de wet bij te dragen aan het voorkomen van gezondheidsschade en verstoringen van de openbare orde. Sinds 1 januari 2013 is de gemeente verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de wet en heeft daarmee een belangrijk instrument in handen. Onderzoek laat zien dat handhaving noodzakelijk is om het gewenste effect te bereiken van maatregelen zoals de leeftijdsgrens voor alcohol en het verbod op doorschenken (Babor e.a., 2010). In deze paragraaf wordt enkele elementen belicht die centraal staan bij de toezicht en handhaving op de Alcoholwet. Deze elementen zijn op hoofdlijnen weergegeven. De daadwerkelijke uitvoering (hoe de handhaving capaciteit wordt ingezet op de gestelde prioriteiten en welke keuzes daarin worden gemaakt) wordt in jaarlijkse uitvoeringsplannen vastgelegd.

4.3.1 Handhavingsprioriteiten

Op het gebied van toezicht op de Alcoholwet worden binnen de gemeente Deventer de volgende prioriteiten gesteld:

1. Basiscontroles: horecagelegenheden, commerciële en paracommerciële instellingen beschikken over een actuele vergunning
2. Hotspotcontroles
3. Naleving leeftijdsgrens
4. (Voorkomen) dronkenschap
5. Wederverstrekking

In Deventer ligt primair de focus op het uitvoeren van basis- en hotspotscontroles. Het doel van deze controles is dat de vergunningssituatie actueel is en daarmee eerst de basis op orde komt.

Als gemeente vinden we het hierbij belangrijk om in gesprek te zijn en blijven met horecagelegenheden, commerciële en para commerciële instellingen over de wederzijdse verantwoordelijkheid in dit kader (denk aan schenk- en deurseleid). Wij zijn van mening dat het zoeken van verbinding bijdraagt aan een effectieve aanpak gericht op het voorkomen van dronkenschap en doorschenken. Dat neemt niet weg dat we in het verlengde daarvan toezien en handhaven op de naleving van wettelijke bepalingen zoals de leeftijdsgrens, (het voorkomen van) dronkenschap en het voorkomen van wederverstrekking. Op bepaalde onderdelen doen wij dit gefaseerd. Vanwege beperkte capaciteit zullen echter wel keuzes moeten worden gemaakt in de uitvoering van taken. Deze keuzes worden jaarlijks in het uitvoeringsprogramma VTH en het uitvoeringsplan Alcoholwet uitgewerkt en zijn globaal verwerkt in dit plan. Hieronder een toelichting op de gestelde handhavingsprioriteiten.

1. Basiscontroles

Voordat de controles op de leeftijdsgrens, het voorkomen van dronkenschap en wederverstrekking worden geïntensiveerd, is het zaak de vergunningen actueel te hebben.

Onder de basiscontroles vallen de vergunningcontroles van: paracommerciële horecabedrijven (sportverenigingen, jongerencentra, dorpsuizen etc.) met een vergunning zoals bedoeld in artikel 3 van de Alcoholwet, waaraan op grond van de Algemene plaatselijke verordening beperkingen zijn gesteld met het oog op het voorkomen van oneerlijke concurrentie; Horecabedrijven met een vergunning zoals bedoeld in artikel 3 van de Alcoholwet (geen slijterijen).

Met een basiscontrole wordt vastgesteld of de vergunning nog op orde is en of de leidinggevende aanwezig is. Basiscontroles worden door de toezichthouders in uniform uitgevoerd. Het streven is om de basiscontroles eind 2024 te hebben afgerond, zodat de gecontroleerde instellingen dan (weer) over een actuele vergunning beschikken. Na afronding hiervan zal worden bepaald in welke frequentie de basiscontroles in de daaropopvolgende jaren zullen worden uitgevoerd.

2. Hotspotscontroles

Het is zaak de vergunningen van in ieder geval de hotspots (locaties met permanent en een beperkt risico) actueel te hebben. Hotspotcontroles zijn bedoeld om met name de naleving te controleren bij alcoholverkooppunten waar in het verleden sprake is geweest van overtredingen of risico's op openbare ordeverstoringen. Ook locaties waar veel jongeren komen en waar de naleving van de leeftijdsgrenzen voor de verkoop van alcohol aan jongeren een risico is, worden als hotspotlocatie aangemerkt. De hotspots binnen de gemeente Deventer zijn op dit moment goed in beeld en worden besproken in het horeca handhavingsoverleg. In dit overleg worden ook nieuwe signalen ingebracht en wordt besloten welke strategie op signalen volgt. Signalen dat zonder vergunning alcoholhoudende drank wordt geschonken hebben altijd prioriteit en worden zo spoedig mogelijk opgepakt.

3. Naleving leeftijdsgrens

De naleving van de leeftijdsgrens ziet enerzijds op de bescherming van de gezondheid en anderzijds op de openbare orde en veiligheid. Alcoholgebruik kan zorgen voor overlast op straat en bij het overgrote deel van de geweldsdelicten en vernielingen in het uitgaansleven is alcohol in het spel.

Voor de naleving op de leeftijdsgrens betreft het hierbij de volgende bepalingen:

- a. *Artikel 20, lid 1 Alcoholwet. Oftewel het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Eveneens wordt begrepen het verstrekken van alcoholhoudende drank aan een persoon van 18 jaar of ouder, welke kennelijk bestemd is voor een persoon van wie de leeftijd niet is vastgesteld.*
- b. *Artikel 45 Alcoholwet. Het verbod op het aanwezig hebben van alcohol onder de 18 jaar op voor publiek toegankelijke plaatsen.*

Ad a.

In de eerste fase zal de focus hierbij op preventie liggen. Er zal samen met stakeholders een gemeentelijke aanpak worden ontwikkeld om meer bewustwording van de risico's en gevaren te creëren. In het verlengde daarvan zet de gemeente vanaf 2025 de testkopermethode in. Bij de testkopermethode

worden jongeren (minderjarig of meerderjarig) die niet onmiskenbaar 18 jaar of ouder zijn, ingezet om te constateren of de leeftijd goed wordt vastgesteld en of er al dan niet aan hen alcohol wordt verkocht of verstrekt. De boa van de gemeente neemt de testkoper(s) mee en laat deze een aankoopgonging doen. De boa observeert de aankoopgonging en wanneer hij of zij constateert dat de leeftijd niet op de juiste manier wordt vastgesteld, treedt de gemeente handhavend op volgens de sanctiestrategie. Hotspots met een hoog risico worden minimaal twee keer per jaar gecontroleerd. Verkooppunten met een gemiddeld, laag of geen risico zullen minder vaak gecontroleerd worden. De controles worden uitgevoerd op momenten dat er naar verwachting veel jongeren aanwezig zijn. Deze momenten zijn bekend op basis van eerdere controles of naar aanleiding van meldingen of klachten. De controles zullen met name in de weekenden plaatsvinden, tenzij de risicoanalyse anders bepaalt. De controles worden uitgevoerd in burgerkleding. De werkwijze van de gemeente wordt vastgelegd in het protocol testkopers gemeente Deventer, gebaseerd op het landelijke testkoper protocol (Bureau Objectief, 2022).

Ad b.

Op het verbod op het aanwezig hebben van alcohol onder de 18 jaar op voor publiek toegankelijke plaatsen wordt doorlopend gecontroleerd door politie en toezichthouders. Zowel politie als toezichthouders hebben de bevoegdheid hier repressief tegen op te treden. Met de politie en toezichthouders zijn hierover afspraken gemaakt.

4. (Voorkomen) dronkenschap

Het drinken van grote hoeveelheden alcohol tijdens het uitgaan lijkt erbij te horen. Zowel in de horeca als op evenementen. De aanpak van dronkenschap en doorschenken in het uitgaansleven is een belangrijk onderdeel in de aanpak van problematisch alcoholgebruik. Dronkenschap is immers gerelateerd aan riskant gedrag, zoals het plegen van vernielingen of geweld, het rijden onder invloed en ongewenst seksuele ervaringen.

Het betreft hierbij de volgende bepalingen:

- a. *Artikel 20, lid 4 Alcoholwet. Het verbod om personen in kennelijke staat van dronkenschap toe te laten in een horecazaak, op het terras of in een slijterij.*
- b. *Artikel 20, lid 5 van de Alcoholwet. Het verbod om in kennelijke staat dienst te doen in een horecazaak, op het terras of in een slijterij.*
- c. *Artikel 252 Wetboek van Strafrecht (in samenwerking met de politie). Verbod om personen in kennelijke staat van dronkenschap alcohol te verkopen of toe te dienen.*
- d. *Artikel 453 Wetboek van Strafrecht (in samenwerking met de politie). Verbod om zich in kennelijke staat van dronkenschap op de openbare weg te bevinden.*

Voor de aanpak van dronkenschap, behalve in de openbare ruimte, en doorschenken bij dronkenschap wordt in de eerste fase ingezet op preventie met stakeholders. Goed schenk- en deurbeleid is hierbij belangrijk. In de tweede fase, vanaf 2025, zullen voor de repressieve aanpak ook mystery guests worden ingezet. Voor de inspecties op (het voorkomen van) dronkenschap wordt actief samengewerkt met de politie. De burgemeester kan op basis van bevindingen van de gemeentelijke boa handhavend optreden op basis van artikel 20 lid 5 en 6 van de Alcoholwet (aanwezigheid toestaan aan dronken personen en dronken dienstdoen in horecalokaliteit). Handhaving met betrekking tot het doorschenken aan dronken personen en dronkenschap in de openbare ruimte is voorbehouden aan de politie. Voor de veiligheid van de boa maakt de gemeente afspraken met de politie over gezamenlijke controles en ondersteuning op afroep bij risicovolle situaties.

5. Wederverstrekking

Het betreft hierbij de volgende bepaling:

- a. *Artikel 45a, lid 1 Alcoholwet. Het verbod voor volwassenen om op publiek toegankelijke plaatsen anders dan bedrijfsmatig alcohol te verstrekken aan een persoon die de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt, ook bekend als wederverstrekking*

Het verbod op wederverstrekking (het doorgeven van alcohol aan een minderjarige) ligt bij gemeenten en zal daarom door de gemeente gehandhaafd worden, echter is dit lastig te constateren voor zowel toezichthouders als horecaondernemers. Voor deze prioriteit geldt eveneens dat we als gemeente eerst inzetten op preventie met stakeholders. In de tweede fase, vanaf 2025, zal dit uitgebreid worden naar handhaving.

4.3.2 Werkwijze (risicogestuurd) toezicht

De toezichtcapaciteit van de gemeente wordt zo efficiënt mogelijk ingezet. Risicogestuurd toezicht vormt daarbij het uitgangspunt. Op basis van een risicoanalyse wordt voor elk verkooppunt van alcoholhoudende drank een risicoscore bepaald. Deze score is gebaseerd op het type bedrijf, risico's voor de omgeving,

meldingen, naleving en gedrag van de ondernemer. Bedrijven met nagenoeg geen risico worden minder vaak gecontroleerd. Bedrijven met een hogere risicoscore worden vaker gecontroleerd. Voor de toezichthouders wordt een prioritering van de locaties en een checklist opgesteld met punten waar zij op moeten letten. Naar aanleiding van de prioritering en de checklist kunnen zij de controles inplannen en hun proces-verbaal van bevindingen opstellen, conform het standaard gemeentelijke model, en deze aanleveren bij de handhavingsjuristen. De handhavingsjuristen maken gebruik van een handhavingsmatrix. De voortgang en uitvoering van de controles wordt maandelijks geëvalueerd. Dit maakt tussentijds bijsturen mogelijk. Daarnaast worden de hotspots in het maandelijks horecahandhavingsoverleg besproken en worden nieuwe signalen ingebracht, besproken en opgevolgd.

Overige aandachtspunten tijdens controles

Tijdens alle bovengenoemde controles wordt ook gelet op de naleving van andere relevante bepalingen uit de Alcoholwet.

Informerende leidinggevende

De leidinggevende of ondernemer wordt altijd geïnformeerd over de bevindingen van de controle, ook als het resultaat positief is. Wanneer de toezichthouder een overtreding heeft geconstateerd, meldt hij dit in beginsel direct aan de aanwezige leidinggevende en/of ondernemer. Doel hiervan is de overtreding, zo mogelijk, op dat moment te beëindigen en om discussie achteraf over de overtreding te voorkomen. Daarnaast vergroot het gericht en direct aanspreken de kans op toekomstige verbetering van de naleving. Indien het melden van de overtreding op dat moment niet mogelijk is, wordt dit op een later moment gedaan. De ondernemer kan dan ook zijn of haar zienswijze geven.

4.3.3 Toezichtcapaciteit

Voor het uitvoeren van controles is structureel 1388 uur per jaar beschikbaar. Een klein deel hiervan is beschikbaar voor juridische ondersteuning. Omdat binnen de gemeente Deventer nog weinig ervaring met het uitvoeren van Alcoholwetcontroles is, is het op dit moment niet duidelijk hoeveel uur nodig is om de gestelde prioriteiten te behalen. Vastgesteld is dat de basis- en hotspotcontroles de eerste prioriteit hebben en dat de beschikbare capaciteit daar in eerste instantie voor zal worden ingezet. Door de reguliere toezicht- en handhavingscapaciteit en verschillende taakvelden te combineren, kan de capaciteit efficiënt worden ingezet en kan ook permanent aandacht worden besteed aan de overige handhavingsprioriteiten. Ten aanzien van (het voorkomen van) dronkenschap wordt door de politie in samenwerking met boa's doorlopend gecontroleerd.

4.3.4 Sanctiestrategie

Voor de opbouw van de sanctiestrategie is zowel het gezondheidsperspectief als het openbare orde en veiligheidsperspectief van de Alcoholwet leidend. Op basis hiervan zijn de bepalingen uit de Alcoholwet ingedeeld in drie risico-categorieën:

Categorie A	Overtredingen van bepalingen in deze categorie zijn van minder ernstige aard. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om administratieve vereisten.
Categorie B	Overtredingen van bepalingen in deze categorie zijn ernstige overtredingen, maar er is geen sprake van een acute (gevaar)situatie.
Categorie C	Overtredingen van bepalingen in deze categorie zijn ernstige overtredingen, die direct van invloed zijn op de gezondheid (van jongeren) en/of openbare orde.

Bij iedere categorie hoort een bepaald sanctiestappenplan. Dat wil zeggen dat elke categorie een eigen sanctieopbouw (1e, 2e, 3e overtreding) heeft, waarbij de overtredingen van bepalingen in een hogere categorie zwaarder bestraft worden. Kortom, op overtredingen die direct van invloed zijn op de gezondheid of de openbare orde (zoals de leeftijdsgrens en dronkenschap) wordt zwaarder ingezet dan administratieve overtredingen. Het sanctiestappenplan en de categorisering per artikel is opgenomen in de Handhaving- en Gedoogstrategie openbare orde en veiligheid, die op 20 november 2018 is vastgesteld. Tevens wordt verwezen naar de handhavingsmatrix Alcoholwet waar de opvolging bij overtreding van de Alcoholwet per artikel nader is uitgewerkt. Na het opleggen van een sanctie volgt op korte termijn een herinspectie.

4.4 Verbinding preventie en handhaving

Om het effect van afzonderlijke handhavings- of preventieve interventies te versterken worden deze zoveel mogelijk in samenhang ingezet. Daarnaast kiest de gemeente voor het inzetten van op wetenschappelijke inzichten gebaseerde integrale aanpakken. Zie onderstaande tabel voor (de combinatie van) maatregelen en integrale aanpakken die de gemeente inzet om de doelstellingen van dit plan te behalen.

4.4.1 Maatregelenmatrix

De tabel schetst een overzicht van de maatregelen die de gemeente de komende vier jaar per beleidspijler en per setting inzet. In bijlage 5 is een uitgebreid overzicht opgenomen van de acties per doelstelling.

	Educatie	Toezicht en Handhaving	Regelgeving	Integrale aanpak
Horeca	<ul style="list-style-type: none"> • Communicatie over Alcoholwet en alcoholregels • Training barpersoneel • Nalevingscommunicatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Goed schenk- en deurbeleid • Toezicht leeftijdsgrens (met testkopers) • Toezicht doorschenken/aanwezigheid dronken personen en personeel • Handhavingsstappenplan • Nalevingsonderzoek 	<ul style="list-style-type: none"> • Leeftijdsgrens • Verbod op aanwezigheid dronken personen en doorschenken 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpak dronkenschap en doorschenken met horecaondernemers
Evenementen	<ul style="list-style-type: none"> • Communicatie over Alcoholwet en alcoholregels • Training barpersoneel • Nalevingscommunicatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Toezicht leeftijdsgrens (met testkopers) • Toezicht doorschenken/aanwezigheid dronken personen • Handhavingsstappenplan 	<ul style="list-style-type: none"> • Leeftijdsgrens • Verbod op doorschenken • Aanvullende eisen t.a.v. ontheffing Alcoholwet bij evenementen 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpak dronkenschap en doorschenken • Alcoholbeleid op evenementen – leidraad gemeenten
Thuis/ouders	<ul style="list-style-type: none"> • Voorlichting aan ouders over alcohol- en uitgaansopvoeding: regels stellen en handhaven • Communicatie over risico's van alcohol, opvoedvaardigheden, Alcoholwet en alcoholregels 	<ul style="list-style-type: none"> • Ouderlijk toezicht op regels NIX18 	<ul style="list-style-type: none"> • Ouderlijke regels over NIX18 	<ul style="list-style-type: none"> • Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)
Sport en andere paracommerciële verstrekkers	<ul style="list-style-type: none"> • Training barvrijwilligers • Nalevingscommunicatie • Communicatie over Alcoholwet en alcoholregels 	<ul style="list-style-type: none"> • Toezicht leeftijdsgrens (met testkopers) • Toezicht doorschenken • Toezicht schenktijden onderzoeken • Handhavingsstappenplan • Nalevingsonderzoek 	<ul style="list-style-type: none"> • Leeftijdsgrens • Verbod op aanwezigheid dronken personen doorschenken • Onderzoek effectiever handhaven op schenktijden • Schenken van sterke drank beperken 	<ul style="list-style-type: none"> • Dronkenschap en doorschenken • Alcoholbeleid in sportkantines • Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)
Scholen	<ul style="list-style-type: none"> • Scholen informeren over belang van alcoholvrij schoolbeleid – oa schoolreisjes, eindexamen etc • Overleg scholen over alcohol-voorlichting aan ouders • Communicatie over alcoholvrije schoolomgeving 		<ul style="list-style-type: none"> • Alcoholvrije schoolomgeving en -activiteiten 	<ul style="list-style-type: none"> • Helder op School • Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)

	Educatie	Toezicht en Handhaving	Regelgeving	Integrale aanpak
Openbare ruimte/Algemeen	<ul style="list-style-type: none"> • Communicatieplan • Campagne • Ik Pas • Nix18 	<ul style="list-style-type: none"> • Toezicht bezit alcohol onder de 18 jaar • Toezicht openbaar dronkenschap • Toezicht wederverstrekking • Koppeling met Wetboek van Strafrecht • Doorverwijzing en samenwerking met Halt 	<ul style="list-style-type: none"> • Verbod aanwezig hebben alcohol onder de 18 jaar • Verbod openbaar dronkenschap • Verbod wederverstrekking 	
Overkoepelend				<ul style="list-style-type: none"> • Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)

5. Samenwerking, uitvoering en evaluatie

Bij het tot stand komen van dit plan zijn verschillende gemeentelijke afdelingen betrokken evenals externe samenwerkingspartners. Hieronder een beschrijving van de organisatiestructuur en de belangrijkste samenwerkingspartners.

5.1 Samenwerking en uitvoering

Effectief alcoholbeleid is gebaat bij het gelijktijdig inzetten van activiteiten op verschillende beleidspijlers. Goede samenwerking is daarbij een belangrijke voorwaarde. Het preventie- en handavingsplan is, zoals eerder toegelicht, dan ook opgesteld na gesprekken met verschillende partijen binnen en buiten de gemeentelijke organisatie.

Uitvoeringsplan

Om de voornemens uit dit plan te concretiseren, maakt de gemeente met haar samenwerkingspartners jaarlijks een uitvoeringsplan, zoveel mogelijk voorzien van meetbare doelstellingen en een planning.

Communicatie

Het kernteam Alcoholmatiging zoekt jaarlijks de samenwerking op met de afdeling communicatie van de gemeente. Dit voor advies over nalevings- en publiekscommunicatie en om jaarlijks gezamenlijk, aansluitend op het uitvoeringsplan een communicatieplan ter ondersteuning van de plannen op te stellen. De afdeling communicatie draagt bij aan de uitvoering daarvan

Coördinatie

De gemeente heeft een coördinerende en deels uitvoerende rol. Bij de uitvoering betreft de gemeente het kernteam Alcoholmatiging en andere partijen (stakeholders): sportorganisaties, onderwijs, verstrekkers. Gezondheidsbeleid (Sociale Pijler) draagt samen met de team vergunningverlening, toezicht en handhaving (Fysieke Pijler) zorg voor het initiëren van de uitvoeringsplannen, de samenhang met de uitvoeringsplannen van het gezondheidsbeleid en zorgt dat de uitvoeringsplannen worden vastgesteld door het college.

Overlegstructuur

In de opstartfase is er wekelijks tot tweewekelijks overleg voor wat betreft de uitvoering en monitoring van de controles. Daarnaast en in het verlengde daarvan zijn er overlegstructuren opgezet om van planvorming tot uitvoering, monitoring en evaluatie te komen. Zie hiervoor onderstaande tabel:

Organisatiestructuur Preventie- en handavingsplan			
	Leden	Taken	Vergaderfrequentie
Coördinatie	Beleidsadviseur gezondheid en beleidsadviseur veiligheid/beleid	<ul style="list-style-type: none">• College van B&W betrekken bij de planvorming en de handavingsstrategie en informeren over de voortgang en eventuele knelpunten• Verantwoordelijk opstellen preventie- en handavingsplan (een keer per 4 jaar)• Initiëren van uitvoeringsplannen• Voortgang coördineren en monitoren• Bewaken van de samenhang met de uitvoeringsplannen van het gezondheidsbeleid• Zorgen dat de uitvoeringsplannen worden vastgesteld door het college• Initiëren van evaluaties	In onderlinge afstemming

Organisatiestructuur Preventie- en handavingsplan

	Leden	Taken	Vergaderfrequentie
Kernteam Alcoholmatiging	<p>Vaste leden: Beleidsadviseur gezondheid, beleidsadviseur veiligheid, beleidsadviseur jeugd en onderwijs, handavingsjurist, medewerker team ondernemen en vergunningen, toezichthouders Alcoholwet, coördinator toezichthouders, GGD, Politie, Tactus en Raster.</p> <p>Flexibele agendaleden: Communicatieadviseur gemeente en iriszorg</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeringsplannen maken en uitvoeren • Bespreken van en zo nodig aansluiten op nieuwe ontwikkelingen • Evalueren en resultaten duiden • Bijdragen aan jaarlijkse risicoanalyse • Bijdragen aan opstellen en evalueren van uitvoeringsplan 	3-4 keer per jaar
Horeca handhavingsoverleg (<i>bestaand overleg</i>)	Coördinator toezicht en handhaving, handavingsjurist, beleidsadviseur OOV, toezichthouders Alcoholwet, team ondernemen en vergunningen, juridisch medewerker, politie	<ul style="list-style-type: none"> • Alcoholplan vast agendapunt overleg • Uitvoering geven aan alcoholplan • Bespreken en prioriteren hotspots • Bespreken voortgang (basis)controles • Bijsturen 	Maandelijks
Afstemmingsoverleg toezicht en handhaving	Handavingsjurist, coördinator toezicht en handhaving, toezichthouders Alcoholwet, team ondernemen en vergunningen	<ul style="list-style-type: none"> • Sturing en coördinatie op controles: bespreken voortgang controles en controles uitzetten • Tussentijds evalueren en bijsturen • Knelpunten in kaart brengen • Kennisoverdracht 	Wekelijks tot tweewekelijks
Stakeholder overleg	Beleidsadviseur gezondheid en preventie, GGD IJsselland, Raster (jeugd- en jongerenwerk), Tactus, KHN, iriszorg, Voor Elkaar Teams, onderwijs (bo/vo/mbo/hbo, 1 per type onderwijs), Deventer Doet, sportverenigingen (vanuit Sportbedrijf), buurtvoorzieningen, ouders, jongeren, JOGG-regisseur, projectleider gezonde schoolaanpak, vertegenwoordiger ouderen	<ul style="list-style-type: none"> • Signaleren en adviseren • Ontwikkelingen bespreken en zo nodig aansluiten op nieuwe ontwikkelingen • Samenwerking bevorderen • Vertaling van beleid naar uitvoeringspraktijk 	1-2 keer per jaar

5.2 Evaluatie

Kritisch evalueren is een belangrijk onderdeel van dit plan. Om de kwaliteit van onze aanpak hoog te houden en waar nodig tijdig bij te stellen, gebruikt de gemeente de volgende evaluatiecyclus:

- Elk jaar wordt in overleg met de samenwerkingspartners het uitvoeringsplan geëvalueerd en wordt op basis van deze inzichten een uitvoeringsplan voor het daaropvolgende jaar geschreven. Waar nodig wordt de risicoanalyse herijkt.
- De raad van de gemeente Deventer wordt elk najaar, vanaf 2024 tot en met 2026, geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van het plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord. Dat plan vormt het uitvoeringsplan van ons lokaal gezondheidsbeleid. De voortgang van de uitvoering van voorliggend plan vormt hier een onderdeel van.
- Elke twee jaar komen daarbij de nalevingscijfers uit nalevingsonderzoek leeftijdsgrens en doorschenken.
- Elke vier jaar (einde looptijd van dit plan) vindt een uitgebreide evaluatie plaats op basis van beschikbaar onderzoek en input van samenwerkingspartners. Hierbij worden de realisatie van activiteiten, effecten van beleid en achterliggende verklaringen op een rij gezet. Op basis hiervan kan vastgesteld worden in hoeverre het beleid de gewenste uitkomsten heeft opgeleverd en op welke punten het beleid bijgesteld dient te worden.

Literatuur en bronnen

- Expertisecentrum Alcohol (2020). *Dossier Alcohol en jongeren*. Utrecht: Trimbos-instituut. Geraadpleegd van expertisecentrumalcohol.nl, 26 november 2020.
- Babor, T., Caetano, R., Casswell, S., Edwards, G. & Giesbrecht, N. (2010). *Alcohol: no ordinary commodity: Research and public policy*. Oxford, United Kingdom: Oxford University Press.
- Bureau Objectief (2017). Nalevingsonderzoek doorschenken gemeente Rotterdam 2017. Nijmegen: Bureau Objectief.
- Bureau Objectief (2018). Nalevingsonderzoek doorschenken gemeente Utrecht 2018. Nijmegen: Bureau Objectief.
- Bureau Objectief (2020). *Landelijk onderzoek naar de naleving van de leeftijdsgrens bij alcoholverkoop aan minderjarigen in 2020*. Nijmegen: Bureau Objectief.
- Bureau Objectief (2022). *Handreiking Toezicht Alcoholwet*. Geraadpleegd van <http://www.handreikingalcoholwet.nl/>, februari 2022.
- Burton, R., Henn, C., Lavoie, D., O'Connor, R., Perkins, C., Sweeney, K., Greaves F., Ferguson B., Beynon C., Belloni A., Musto V, Marsden J. & Sheron, N. (2017). *A rapid evidence review of the effectiveness and cost-effectiveness of alcohol control policies: an English perspective*. The Lancet, 389(10078), 1558-1580.
- Dorsselaer, S. van, Beurs, D. de & Monshouwer, K. (2020). *Middelengebruik onder studenten van 16-18 jaar op het MBO en HBO 2019*. Utrecht: Trimbos-instituut.
- Dorsselaer, S. van, Tuithof M & Monshouwer, K. (2016). *Factsheet Peilstationsonderzoek. Ouders 2015. Ouders over het gebruik van tabak, alcohol, cannabis en internet door jongeren*. Utrecht: Trimbos-instituut.
- Engels, R., Kleinjan, M. & Otten, R. (2013) *De rol van ouders bij alcoholgebruik van adolescenten: Stand van zaken*. Nijmegen: Behavioural Science Institute Radboud Universiteit Nijmegen
- Gezondheidsraad (2015). *Richtlijnen goede voeding 2015*. 's-Gravenhage: Gezondheidsraad 24, 1–95.
- Holder, H. D. (1998). *International research monographs in the addictions. Alcohol and the community: A systems approach to prevention*. New York, NY, US: Cambridge University Press.
- Nationaal Preventieakkoord (2018). *Nationaal Preventieakkoord. Naar een gezonder Nederland*. 's-Gravenhage: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- Paternotte, M. & Prooij, F. (2019). *Doelgroeponderzoek Plattelandsjongeren. Kwalitatief onderzoek naar alcoholgebruik onder plattelandsjongeren*. Amsterdam: Mare.
- Meier, P. et al. (2008). *The independent review of the effects of alcohol pricing and promotion. Summary of Evidence to Accompany Report on Phase 1: Systematic Reviews*. United Kingdom: School of Health and Related Research, University of Sheffield, UK
- Monshouwer, K. Miltenburg, C. van, Beek, R. van, Hollander, W. den, Schouten, F. Goor, M. van, ., & Laar M.W. van (2021). *Het grote uitgaansonderzoek 2020. Uitgaanspatronen, middelengebruik gezondheid en intentie tot stoppen of minderen onder uitgaande jongeren en jongvolwassenen*. Utrecht: Trimbos-instituut.
- Nijkamp, L., Smeets, L., Greeff, J. de, Scholten, K. & Voorham, L. (2020). *Dronkenschap en doorschenken. De impact en aanpak van dronkenschap en doorschenken in het uitgaansleven*. Factsheet. Utrecht: Trimbos-instituut.
- Onrust, S., Otten, R., Lammers, J. & Smit, F. (2016). *School-based programmes to reduce and prevent substance use in different age groups: What works for whom? Systematic review and meta-regression analysis*. Clinical Psychology Review, 44, 45-59.
- Reynolds, R.I. (2003). *Building confidence in our communities*. London: London Drug Policy Forum.
- Rombouts, M., Dorsselaer, S. van, Scheffers, T., Tuithof, M., Kleinjan, M. & Monshouwer, K. (2020a). *Jeugd en riskant gedrag 2019. Kerngegevens uit het Peilstationsonderzoek Scholieren*. Utrecht: Trimbos-

instituut.

Rombouts, M., Visser, D., Onrust, S., Tuithof, M., Scheffers-Van Schayck, T., Simon, J., & Monshouwer, K. (2020b). *Preventie en gebruik van tabak, alcohol, cannabis en andere middelen onder jongeren met een licht verstandelijke beperking in het cluster 3-onderwijs. Kerngegevens uit het EXPLOREonderzoek 2019*. Utrecht: Trimbos-instituut.

Smeets, L., Monshouwer, K. & Greeff, J de. (2019). *De IJslandse aanpak van middelengebruik onder jongeren Een verkenning van de wetenschappelijke literatuur*. Utrecht: Trimbos-instituut

Smit, K., Monshouwer, K., Leeuwen, L. van, & Voogt, C. (2020) – *Zien drinken doet drinken. De invloed van de zichtbaarheid van alcohol in de sociale omgeving op kennis, opvattingen en gebruik van alcohol door jongeren*. Literatuuroverzicht. Utrecht: Trimbos-instituut.

Nationale Drug Monitor, editie 2022. Alcohol 11.2.2 Demografische kenmerken algemene bevolking - Nationale Drug Monitor. <https://www.nationaledrugmonitor.nl/alcohol-demografische-kenmerken-algemene-bevolking/>. Geraadpleegd op: 15 februari 2022. Trimbos-instituut, Utrecht & WODC, Den Haag

Van der Vorst, H., Engels, R.C.M.E., Meeus, W., & Dekovic, M. (2006). *Parental attachment, parental control, and early development of alcohol use: A Longitudinal Study*. *Psychology of Addictive Behaviors*, Vol. 20, No. 2, 107–116

Wagenaar, A.C., Toomey, T.L. & Erickson, D.J. (2005). *Complying with the minimum drinking age: effects of enforcement and training interventions*. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research*, 29, 2, 255-262

Bijlage 1: Nadere uitwerking probleemanalyse

Alcoholgebruik door jongeren in Nederland

Ook binge drinken en dronkenschap zijn sinds 2015 niet verder afgenomen (Rombouts e.a., 2020). Van de scholieren die in de maand voorafgaand aan het onderzoek dronken, heeft bijna drie op de vier bij één gelegenheid vijf of meer glazen alcohol gedronken. Het binge drinken in de afgelopen maand neemt sterk toe tussen de 13 en 14 jaar: van 4,6% bij de 13-jarigen naar 18% onder de 14-jarigen). Onder de 16-jarigen drinkt één op de vijf (19%) 5-10 glazen alcohol in het weekend.

Jongens en scholieren van het vmbo-b en vmbo-t drinken vaker dan hun leeftijdgenoten (Rombouts e.a., 2020a). Binnen het speciaal onderwijs is het alcoholgebruik onder leerlingen van cluster 4 scholen (gedrags- of ontwikkelingsstoornissen en psychiatrische problemen) vergelijkbaar met VMBO-b; in cluster 3 (LVB) ligt het alcoholgebruik lager dan in het reguliere onderwijs (Rombouts e.a., 2020b).

Sommige groepen jongeren (en jongvolwassenen) zijn extra kwetsbaar en lopen daardoor een groter risico op problematisch alcoholgebruik. Het gaat bijvoorbeeld om kinderen van ouders met een verslaving of psychische problematiek en kinderen met een licht verstandelijke beperking (Expertisecentrum Alcohol, 2020).

Alcoholgebruik onder (jong)volwassenen in Nederland

- Gekeken naar de totale volwassen bevolking valt op dat schadelijk gebruik van alcohol het meest voorkomt in de leeftijdsgroep 20-29 jaar (NDM, 2022, peiljaar 2020).
- De meerderheid van de mbo- en hbo-studenten drinkt en ruim 70 procent doet dat regelmatig (van Dorselaer e.a., 2020). Van degenen die drinken, drinkt 19 procent gemiddeld meer dan 10 glazen alcohol op een weekenddag. De 17-jarigen op het mbo drinken meer dan hun leeftijdgenoten op het hbo of voortgezet onderwijs.
- Jongvolwassenen die regelmatig uitgaan drinken op een uitgaansavond ruim 12 glazen, terwijl zij op andere dagen dat zij alcohol drinken zo'n drie glazen consumeren (bijna drie glazen) (Monshouwer e.a., 2021).
- Een kwalitatief onderzoek onder plattelandsjongeren geeft inzicht in hun kennis, houding en gedrag met betrekking tot alcohol (Paternotte & Prooij, 2019). Hoewel de jongeren overmatig lijken te drinken, zien zij dit zelf niet als een probleem. Zij hebben een positieve houding ten opzichte van alcohol mede omdat drinken in hun omgeving als normaal wordt gezien. Hun kennis over de schadelijkheid van alcohol is beperkt.

Bijlage 2: Alcohol en opvoeding

Regio IJsselland

Bijna een kwart van de ouders uit de regio IJsselland (23%) verbiedt volgens de jongeren het drinken van alcohol. Ruim een kwart van de ouders vindt het alcohol drinken goed of zegt er niets van en een derde raadt het af of zegt dat zij minder moeten drinken. Ouders van jongeren die nog geen alcohol hebben gedronken, zijn afwijzender ten aanzien van het alcohol drinken dan ouders van jongeren die ooit alcohol hebben gedronken. Bij jongeren die niet gedronken hebben, verbiedt 40% het en bij ouders van jongere die ooit alcohol gedronken hebben 8%. Bijna de helft van de ouders van jongeren die ooit alcohol hebben gedronken, vindt het goed of zegt er niets van. In de groep die nooit gedronken heeft, is dat 6%. Deze verschillen zijn zowel in de klassen twee en vier te zien.

Ouders van vmbo-leerlingen verbieden minder vaak het drinken van alcohol dan ouders van leerlingen op havo/vwo. Ook ouders van jongeren die niet bij beide ouders wonen, verbieden minder vaak alcoholgebruik dan ouders van jongeren die wel bij beide ouders wonen. Ouders van jongeren in klas vier zijn minder afwijzend ten aanzien van alcohol drinken dan in klas twee.

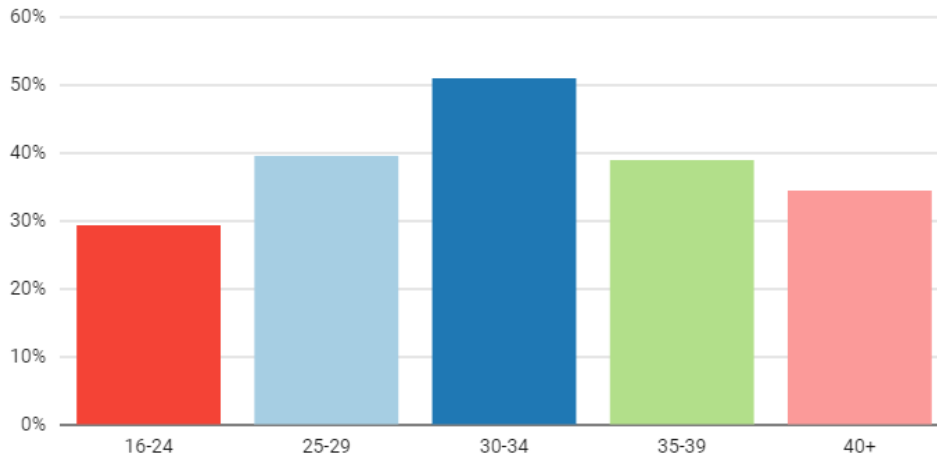
Ruim de helft van de jongeren die ooit alcohol heeft gedronken, drinkt alcohol thuis (alleen of met anderen), ruim een kwart drinkt bij vrienden thuis. 14% drinkt in een keet/hok/schuur en 15% drinkt bij het uitgaan in een café en/of discotheek of restaurant. Vier op de vijf jongeren heeft een afspraak met ouders over alcohol drinken. Meestal is dat een afspraak om tot een bepaalde leeftijd niet te drinken (36%). Bij drie kwart is dat de leeftijd van 18 jaar of ouder en bij 14% gaat het om de leeftijd van 16 jaar of jonger. Ruim een vijfde van de jongeren heeft een afspraak over de hoeveelheid die gedronken mag worden.

Alcohol en zwangerschap in Nederland

Alcohol in de 4 weken vóór de zwangerschap

De Monitor Middelengebruik en Zwangerschap laat zien dat 43% van de moeders alcohol heeft gedronken in de 4 weken vóór de zwangerschap. Als vrouwen dronken, dronken zij over het algemeen op een dag: minder dan één glas (19%), één glas (26%), twee glazen (31%), drie glazen (15%) of vier of meer glazen (9%). Alcoholgebruik in de 4 weken vóór de zwangerschap kwam het vaakst voor bij vrouwen van 30 tot 34 jaar (51%).

% vrouwen die alcohol hebben gedronken in de 4 weken vóór de zwangerschap

Figuur 1: alcoholgebruik in de 4 weken vóór de zwangerschap naar leeftijd (bron: Monitor Middelengebruik en Zwangerschap (2021) van het Trimbos-instituut

Voor het grootste deel van de vrouwen (90%) was de zwangerschap een bewuste keuze. Voor veel vrouwen is de zwangerschapswens een reden om te minderen of stoppen met drinken. Van de vrouwen die ooit alcohol hebben gedronken, is een kwart (26%) vóór de zwangerschap helemaal gestopt en 24% is minder gaan drinken vanwege de zwangerschapswens.

Minderen of stoppen met drinken vóór de zwangerschap

- is gestopt met drinken, maar niet vanwege de zwangerschapswens
- is minder gaan drinken vanwege de zwangerschapswens
- is niet geminderd of gestopt met drinken vanwege de zwangerschapswens
- is gestopt met drinken vanwege de zwangerschapswens

%

Figuur 2: onder vrouwen die ooit alcohol hebben gedronken: minderen of stoppen met drinken vóór de zwangerschap (bron Monitor Middelengebruik en Zwangerschap (2021) van het Trimbos-instituut)

Drinken tijdens de zwangerschap

De meeste vrouwen weten in de eerste weken van de zwangerschap nog niet dat ze zwanger zijn. Daardoor kan het gebeuren dat ze toch bier, wijn of andere alcoholische dranken drinken. In de onderzoeken is daarom onderscheid gemaakt tussen vrouwen die nog niet wisten dat zij zwanger waren en vrouwen die zich hier wel bewust van waren.

Uit de Monitor Middelengebruik en Zwangerschap (2021) blijkt dat 24,4% van alle vrouwen alcohol heeft gedronken toen zij nog niet wisten dat zij zwanger waren. Een klein gedeelte (2,6%) geeft aan alcohol

gedronken te hebben toen zij wel wisten dat ze zwanger waren [1]. In de meeste gevallen ging dit niet om een glas of meer, maar om een paar slokjes (76%).

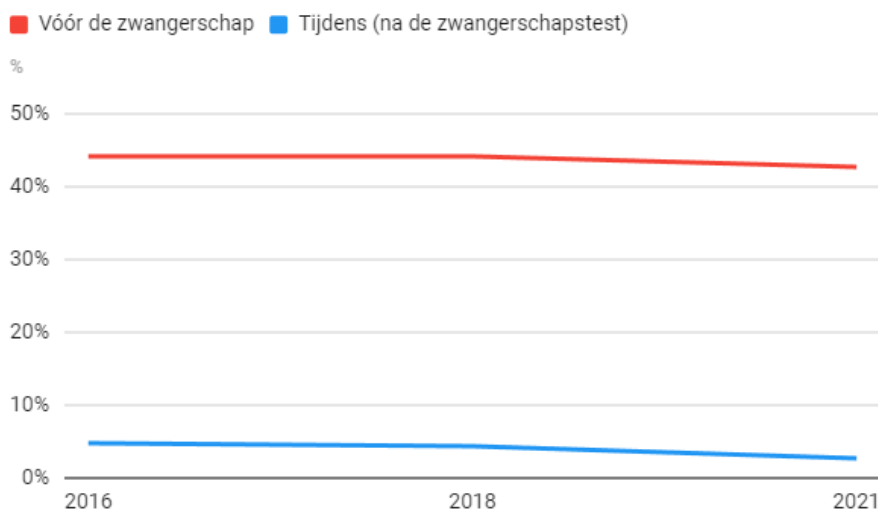
Alcohol en borstvoeding

Uit de Monitor Middelengebruik en Zwangerschap 2021 blijkt dat 77% van de Nederlandse moeders borstvoeding heeft gegeven. Van de vrouwen die borstvoeding gaven, rapporteerde 19% dat ze gedurende die periode alcohol hadden gedronken. Bij 97% van hen was dit meestal één glas per keer en bij twee derde (67%) van hen zat er drie uur of meer tussen het drinken van alcohol en het geven van borstvoeding.

De hoeveelheid alcohol die via de borstvoeding bij de baby terechtkomt verschilt afhankelijk van de tijd die er zit tussen het drinken van alcohol en het geven van borstvoeding. Direct na het drinken van het glas bier of wijn komt er meer alcohol bij de baby dan een paar uur later. Een standaardglas alcohol wordt door een zwangere vrouw in 2 á 3 uur afgebroken. Dus als de moeder minder dan die 2 á 3 uur vóór de volgende voeding (of vóór kolven) drinkt, zal er alcohol via de borstvoeding bij de baby terechtkomen.

Trend

Ten opzichte van 2016 en 2018 is het alcoholgebruik van vrouwen vóór en tijdens (toen de zwangerschap bekend was) de zwangerschap in 2021 grotendeels stabiel gebleven (zie figuur 3).

Figuur 3: alcoholgebruik vóór en tijdens de zwangerschap in 2016, 2018 eb 2021 (bron: de Monitor Middelengebruik en Zwangerschap (2021) van het Trimbos-instituut

Bijlage 3: Overzicht cijfers

Ouders en opvoeding (% 2018 en 2021)

	2018		2021	
	Gemeente Deventer	Regio IJsselland	Gemeente Deventer	Regio IJsselland
geen afspraken heeft gemaakt over alcoholgebruik van hun kind	73	76	72	74
vindt dat kind onder 18 jaar een slokje alcohol mag drinken	60	62	66	68
vindt dat kind onder 18 jaar een heel glas alcohol mag drinken	28	31	36	36
vindt dat kind onder 18 jaar meerdere glazen alcohol mag drinken	6	8	11	12
rekening houdt met alcohol drinken in bijzijn van hun kind	57	55		
geen alcohol drinkt	27	29		
heeft afgesproken dat kind alcohol mag drinken zonder verder regels daarbij	1	0	0	0
heeft afgesproken dat kind alcohol mag drinken, maar heeft daarover wel regels	1	2	1	1

Volwassenen 18+ (% 2016 en 2020)

	2016		2020	
	Gemeente Deventer	Regio IJsselland	Gemeente Deventer	Regio IJsselland
Drinker (in afgelopen 12 maanden) 18 plus	81	84	77	81
Drinkt niet, of maximaal 1 glas per dag, richtlijn RGV 2015 18 plus			7	9
Zware drinker (dwz minstens 1x pw 6 (m) dan wel 4 (v) glazen of meer per dag) 18 plus	10	11	7	9
Overmatige drinker (dwz meer dan 21 (m) of 14 (v) glazen pw) 18 plus			5	7
Overmatige drinker, nieuwe norm (dwz meer dan 14 (m) en meer dan 7 (v) glazen pw)18 plus	7	7	14	17

18-65 jaar (% 2016 en 2020)

	2016		2020	
	Gemeente Deventer	Regio IJsselland	Gemeente Deventer	Regio IJsselland
Drinker (in afgelopen 12 maanden) 18 - 65	82	85	78	83
Drinkt niet, of maximaal 1 glas per dag, richtlijn RGV 2015 18 - 65	18	15	7	10
Zware drinker (dwz minstens 1x pw 6 (m) dan wel 4 (v) glazen of meer per dag) 18 - 65			7	10
Overmatige drinker (dwz meer dan 21 (m) of 14 (v) glazen pw) 18 - 65	6	7	4	7
Overmatige drinker, nieuwe norm (dwz meer dan 14 (m) en meer dan 7 (v) glazen pw)18-65	19	19	13	18

65+ (% 2016 en 2020)

	2016		2020	
	Gemeente Deventer	Regio IJsselland	Gemeente Deventer	Regio IJsselland
Drinker (in afgelopen 12 maanden) 65 plus	79	78	75	72
Drinkt niet, of maximaal 1 glas per dag, richtlijn RGV 2015 65 plus			5	5
Zware drinker (dwz minstens 1x pw 6 (m) dan wel 4 (v) glazen of meer per dag) 65 plus	7	6	5	5
Overmatige drinker (dwz meer dan 21 (m) of 14 (v) glazen pw) 65 plus	10	7	7	6
Overmatige drinker, nieuwe norm (dwz meer dan 14 (m) en meer dan 7 (v) glazen pw)65 plus			17	16

Bron: gezondheidsmonitor GGD IJsselland en kindermontor (IJssellandscan)

Bijlage 4: Naleving leeftijdsgrens door verkooppunten

Naleving leeftijdsgrens door verkooppunten in %		
	2018	2020
Supermarkten	68,9	58,1
Slijterijen	73,3	66,3
Avondwinkels	34,7	41,0
Cafetaria's	20,7	29,8
Horecagelegenheden	17,5	29,0
Sportkantines	20,2	23,9
Thuisbezorgkanalen	9,5	12,4
Webshops	2,2	8,8

Bijlage 5: Overzicht acties per doelstelling

Doel 1:

Geen alcoholgebruik onder de 18 jaar

a. Het percentage jongeren van 13-16 jaar (klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs) dat ooit een glas of meer alcohol heeft gedronken daalt:

- in klas 2 - van 10% in 2021 naar 8% in 2027
- in klas 4 - van 40% in 2021 naar 35% in 2027
- in totaal - van 26% in 2021 naar 22% in 2027

b. Het percentage jongeren van 13-16 jaar dat de afgelopen 4 weken gedronken heeft daalt:

- in klas 2 - van 12% in 2021 naar 10% in 2027
- in klas 4 - van 39% in 2021 naar 35% in 2027
- in totaal - van 26% in 2021 naar 22% in 2027

c. Het percentage jongeren dat in de afgelopen 4 weken dronken/aangeschoten geweest is daalt:

- in klas 2 - van 3% in 2021 naar 2% in 2027
- in klas 4 - van 23% in 2021 naar 20% in 2027
- in totaal - van 13% in 2021 naar 11% in 2027

d. Het percentage jongeren van 13-16 jaar dat de afgelopen 4 weken gebinged heeft daalt:

- in klas 2 - van 6% in 2021 naar 3% in 2027
- in klas 4 - van 26% in 2021 naar 21% in 2027
- in totaal - van 16% in 2021 naar 12% in 2027

e. De naleving van de leeftijdsgrens van alcoholverstrekking is in 2030 op 100%.

f. Betrokkenheid ouders:

- Het percentage jongeren van 13-16 jaar waarvan de ouders het goed vinden dat hun kind drinkt daalt van 17% in 2019 naar 13% in 2027.
- Het percentage van de ouders het afraad om alcohol te drinken stijgt van 32% naar 36% in 2027

Subdoelen

- Gezonde School Aanpak
- Weerbaarheidstrainingen
- Individuele en collectieve preventieactiviteiten, voorlichting, onderzoek inclusief contactmomenten en nabespreking en eventuele doorverwijzing door de GGD.
- In de klassen 2 en 4 worden door de GGD-gezondheidsonderzoeken uitgevoerd.
- Voorlichtingsactiviteiten voor ouders, docenten en leerlingen door Tactus. Er wordt ondersteuning geboden daar waar nodig (maatwerk) inclusief monitorgesprekken.

Kwetsbaren/jongeren

- Tactus en Impluz bieden ondersteuning aan jongeren van verslaafde ouders.
- Tactus werkt samen met de grote jeugdgezondheidsinstellingen waar kwetsbare jongeren verblijven.
- Tactus biedt DJ MIK aan
- Inzet vanuit de jeugdgezondheidszorg van GGD IJsselland.

Ouders/naasten

- Voorlichtingsactiviteiten op de school van hun kind(eren).
- Tactus biedt een cursus aan voor ouders en opvoeders met kinderen tussen de 12 en 23 jaar die problematisch alcohol drinken of te veel drugs gebruiken, overmatig gamen of gokken..
- Inzet van de methode Community Reinforcement and Family Training (CRAFT).

Voorlichting:

- We creëren bewustzijn door diverse campagnes: 'Ik Pas' (40 dagen geen druppel alcohol) en 'Zien Drinken Doet Drinken'.
- GGD, Tactus en de gemeente ondersteunen de landelijke actie 'Ik Pas'. We verspreiden campagnemateriaal in het stadhuis en bij partners in de stad, wijken en dorpen.
- Voorlichtingen (o.a. op scholen) waarbij bij sommige doelgroepen een ervaringsdeskundige wordt ingezet.
- We onderzoeken hoe we anderstaligen kunnen bereiken en welke voorlichting (voor bijvoorbeeld statushouders) hierbij passend is.

- De gemeente voert onderzoek naar de naleving van de leeftijdsgrens uit.
- Organiseren kroegentochten.
- Als JOGG gemeente vanaf 2023 (nog) meer inzetten op (gezondheids)preventie bij kinderen en jongeren vanuit het Project Teamfit.
- We zijn in overleg met Halt en onderzoeken de meerwaarde van het inzetten van Halt-loketten tijdens (bepaalde) evenementen in onze gemeente.
- We zetten de campagne NIX 18 in bij (para) commerciële horeca
- We gaan in gesprek met sportverenigingen en horeca om bewustwording te creëren en voorlichting te geven over regelgeving, preventie en handhaving.

>> Zie ook activiteiten toezicht en handhaving..

Acties

Subdoelen

Doel 2:

Minder overmatig en zwaar alcoholgebruik boven de 18 jaar

a. Het percentage (jong)volwassenen dat overmatig drinkt (nieuwe norm) daalt van 14% in 2020 naar 11% in 2028.

b. Het percentage zware drinker onder (jong)volwassenen daalt van 7% in 2020 naar 5% in 2028.

c. De naleving van niet doorschenken bij dronkenschap neemt toe naar 90% in 2027.

d. Afname van openbare dronkenschap onder jongeren (met name tijdens uitgaansavonden in het publieke domein)

- Gezonde School Aanpak (MBO).
- Tactus biedt voorlichting en ondersteuning.
- Op het Hbo wordt middels een samenwerking tussen Impluz (GGZ), Tactus en Hogeschool Saxion cursussen aangeboden voor studenten waarvan de ouders met psychische problemen of verslavingsproblematiek kampen.

Kwetsbaren/jongeren

- Tactus en Impluz bieden ondersteuning aan jongeren van verslaafde ouders.
- Tactus werkt samen met de grote jeugdzorginstellingen waar kwetsbare jongeren verblijven.
- Tactus biedt DJ MIK aan
- Inzet vanuit de jeugdgezondheidszorg van GGD IJsselland.

Ouders/naasten

- Voorlichtingsactiviteiten op de school van hun kind(eren).
- Tactus biedt een cursus aan voor ouders en opvoeders met kinderen tussen de 12 en 23 jaar die problematisch alcohol drinken of te veel drugs gebruiken, overmatig gamen of gokken..
- Inzet van de methode Community Reinforcement and Family Training (CRAFT).

Voorlichting:

- We creëren bewustzijn door diverse campagnes: 'Ik Pas' (40 dagen geen druppel alcohol) en 'Zien Drinken Doet Drinken'.
- GGD, Tactus en de gemeente ondersteunen de landelijke actie 'Ik Pas'. We verspreiden campagnemateriaal in het stadhuis en bij partners in de stad, wijken en dorpen.
- Voorlichtingen (o.a. op scholen) waarbij bij sommige doelgroepen een ervaringsdeskundige wordt ingezet.
- We onderzoeken hoe we anderstaligen kunnen bereiken en welke voorlichting (voor bijvoorbeeld statushouders) hierbij passend is.

- Als JOGG gemeente vanaf 2023 (nog) meer inzetten op (gezondheids)preventie bij jongeren vanuit het Project Teamfit.
- We zijn in overleg met Halt en onderzoeken de meerwaarde van het inzetten van Halt-loketten tijdens (bepaalde) evenementen in onze gemeente.
- We onderzoeken hoe we voorlichting in kunnen zetten bij festivals en evenementen.
- We gaan in gesprek met onze (para commerciële) horecaondernemers om een preventieve aanpak te ontwikkelen om meer bewustwording van de risico's en gevaren van (overmatig) alcoholgebruik te creëren. Goed schenken- en deurselekt is hier een belangrijk onderdeel in.

>> Zie ook activiteiten toezicht en handhaving..

Acties

**Doel 3:
Geen alcoholgebruik tijdens de
zwangerschap**

a. Meer bewustwording over de risico's van alcoholgebruik tijdens de zwangerschap zodat vrouwen vaker kiezen om bij de zwangerschapswens al niet of minder te drinken.

b. Meer aandacht voor het thema alcohol bij de partners van het geboortezorgnetwerk (verloskundigen, gynaecologen, kraamzorg en jeugdgezondheidszorg).

Aanstaande ouders:

- Inzet van het programma 'Kansrijke Start'
- Inzet van het programma 'Nu niet Zwanger'

Voorlichting

- We organiseren een interactieve themabijeenkomst vanuit het netwerk Samen Gezond In Deventer over alcoholgebruik.

- Er wordt met een veelvoud aan interne en externe (netwerk)partners samengewerkt.
- Er bestaan een tal van overlegvormen van samenwerking bestaan een tal van overlegstructuren waar alcoholpreventie en vroegsignalering onderwerp van gesprek is.
- Tactus voert activiteiten uit gericht op het ondersteunen van de lokale partners met betrekking tot vroeg signalering, bijvoorbeeld het uitvoeren van deskundigheidsbevordering/training en consultatie en advies aan de lokale partners.

Subdoelen

Acties

Doel 4:

De bewustwording van het eigen drinkgedrag en de effecten daarvan neemt toe

a. (Maatschappelijke) organisaties zijn zich meer bewust van wat zij kunnen doen om alcoholgebruik in de samenleving te helpen verminderen

b. Ouders en andere volwassenen met een voorbeeldfunctie zijn zich meer bewust dat hun houding met betrekking tot alcohol en het eigen drinkgedrag van invloed is op kinderen en jongeren.

Subdoelen

- Er bestaan een tal van overlegvormen van samenwerking bestaan een tal van overlegstructuren waar alcoholpreventie en vroegsignalering onderwerp van gesprek is.
- Er is samenwerking tussen Tactus, beleidsmakers gemeente, team toezicht en preventie voor het uitvoeren van een effectief preventie- en handavingsbeleid.
- Er wordt samengewerkt met instellingen en grote jeugdzorginstellingen in Deventer.
- Tactus voert activiteiten uit gericht op het ondersteunen van de lokale partners met betrekking tot vroeg signalering.
- Door Tactus wordt samengewerkt met het Deventer Ziekenhuis.
- Er wordt door Tactus geïnvesteerd in meer kennis en het borgen hiervan binnen sociale wijkteams.

- Voorlichtingsactiviteiten op de school van kind(eren).
- Tactus biedt een cursus aan voor ouders en opvoeders met kinderen tussen de 12 en 23 jaar die bijv. problematisch alcohol drinken. Ouders krijgen informatie over communicatie in het gezin en praktische adviezen om anders met je kind om te gaan.
- Tactus en Impluz bieden ondersteuning aan jongeren van verslaafde ouders.
- Aanbod DJ MIK
- Daar waar ouderen vaak komen, elkaar ontmoeten aandacht voor het risico van (overmatig) alcoholgebruik. Als onderdeel van bredere informatie over een gezonde leefstijl.
- Tactus biedt ondersteuning aan ouderen.

- We gaan in gesprek met onze (para commerciële) horecaondernemers om een preventieve aanpak te ontwikkelen om meer bewustwording van de risico's en gevaren van (overmatig) alcoholgebruik te creëren.
- De gemeente voert onderzoek naar de naleving van de leeftijdsgrens uit en zet in op nalevingscommunicatie
- De gemeente stimuleert alcoholverstrekkers om het personeel een training verantwoord schenken te laten volgen.
- We zijn in gesprek met de horeca om bewustwording te creëren en voorlichting te geven over preventie, regelgeving en handhaving. Dit is een vast onderwerp op de agenda van het horecaveiligheidsoverleg.
- We gaan in gesprek met sportverenigingen om bewustwording te creëren en voorlichting te geven over regelgeving, preventie en handhaving.
- We zetten de campagne NIX 18 in bij para commerciële horeca.
- We onderzoeken hoe we voorlichting in kunnen zetten bij festivals en evenementen.

- We creëren bewustzijn door diverse campagnes.
- GGD, Tactus en de gemeente ondersteunen de landelijke actie 'Ik Pas'. We verspreiden campagnemateriaal in het stadhuis en bij partners in de stad, wijken en dorpen.
- We onderzoeken of voorlichting en bewustwording nog meer integraal benaderd kan worden: vanuit gezondheidsperspectief, regelgeving en handhaving.
- We organiseren een interactieve themabijeenkomst vanuit het netwerk Samen Gezond In Deventer over alcoholgebruik.
- We onderzoeken hoe we de nalevingscommunicatie vormgeven.

- Voorlichtingsactiviteiten voor docenten door Tactus.
- Deskundigheidsbevordering van docenten en andere professionals.

Acties

Doel 5:

Meer aandacht vanuit zorg en welzijn voor de risico's van alcohol voor ouderen

a. Binnen de interventies voor valpreventie is er aandacht voor het risico van (overmatig) alcoholgebruik

b. Voor ouderen van 65 jaar en ouder is er toegespitste informatie over alcoholgebruik en de mogelijkheid tot doorverwijzing naar ondersteuning.

Subdoelen

- Daar waar ouderen vaak komen, elkaar ontmoeten aandacht voor het risico van (overmatig) alcoholgebruik. Als onderdeel van bredere informatie over een gezonde leefstijl.
- Tactus biedt ondersteuning aan ouderen. Uit cijfers van de GGD blijkt dat bij 65+'ers in Deventer overmatig alcoholgebruik vaker voorkomt dan elders in de regio. Doel: ouderen kijken kritisch naar hun eigen gebruik en gedrag en maken bewuste keuzes ten aanzien hun gebruik.

- We onderzoeken hoe we anderstaligen kunnen bereiken en welke voorlichting (voor bijvoorbeeld statushouders) hierbij passend is.
- We organiseren een interactieve themabijeenkomst vanuit het netwerk Samen Gezond in Deventer over alcoholgebruik.

- Er wordt door Tactus geïnvesteerd in meer kennis en het borgen hiervan binnen sociale wijkteams, waardoor Tactus vaker en sneller betrokken raakt bij signalen rondom verslaving en verslavingsproblematiek in de wijk.

Acties

Sanctiestrategie Alcoholwet

In de sanctiestrategie zijn regels opgenomen over de manier waarop de gemeente Deventer handhaaft bij overtredingen door een horecabedrijf, een evenementenorganisator of een paracommerciële instelling. Het gaat dan om overtreding van de toepasselijke bepalingen uit de Alcoholwet, de Algemene Plaatselijke Verordening en van de vergunningvoorschriften.

Handhaving heeft tot doel bij een geconstateerde overtreding een passende maatregel op te leggen die qua zwaarte zo goed mogelijk aansluit bij de ernst van de overtreding. Daarnaast is het een doel om overtreder duidelijkheid te verschaffen over de maatregel(en) die volgen bij een overtreding.

Uitgangspunten van dit beleid zijn het terugdringen en voorkomen van aantasting van de openbare orde en veiligheid en het woon- en leefklimaat. Daarnaast richt het preventie- en handhavingsplan zich op het terugdringen van problematisch alcoholgebruik, daar is in dit beleid ook rekening mee gehouden.

Handhavingsmiddelen

Last onder bestuursdwang	artikel 5:21 Awb artikel 125 lid 3 Gemw
Last onder dwangsom	artikel 5:32 Awb
Schorsen van de vergunning voor maximaal 12 weken	artikel 32 Alcoholwet
Intrekken van de vergunning	artikel 31 Alcoholwet
Ontzeggen toegang ruimte van personen	Artikel 36
Bestuurlijke boete	Artikel 44a
Sluiten horeca-inrichting bij ordeverstoring	Artikel 174 Gemw

CATEGORIEEN

Categorie 1: Waarschuwing / last onder dwangsom / hogere dwangsom

Categorie 2: Waarschuwing / last onder dwangsom / schorsen vergunning / intrekken vergunning

Categorie 3: Waarschuwing/ last onder bestuursdwang (sluiting) + intrekken vergunning (indien van toepassing)

Categorie 4: Last onder bestuursdwang (sluiting) + intrekken vergunning (indien van toepassing)

Categorie 5: bestuurlijke boete/ strafrechtelijk

- Wanneer niet is voorzien in de sanctiestrategie dan wordt gehandeld overeenkomstig vergelijkbare zaken en als deze er niet zijn, wordt dit nader bepaald.
- Dit betreft een richtlijn. Bij bijzondere omstandigheden kan gemotiveerd afgeweken worden van de matrix. Daarnaast mag de begunstigingstermijn niet langer zijn dan noodzakelijk en de dwangsom moet voldoende afschrikwekkend zijn. Dit kan in individuele gevallen afwijkend zijn van deze sanctiestrategie. Artikel 4:84 Awb is van toepassing.

Artikel	Overtreding	Toelichting	Categorie	herstel termijn (weken)	Hoogte dwangsom
4 lid 5	Ontheffing artikel 4 niet in de inrichting aanwezig (in samenhang gelezen met artikel 2:34b Apv)	Ter voorkoming van oneerlijke mededinging; paracommercie	1	2	€ 500- 750 Per geconstateerde overtreding, per week, max. hoogte dwangsom: x 3 Hogere dwangsom x2
9 lid 3	Registratie gekwalificeerde barvrijwilligers niet in de inrichting aanwezig	Paracommercie	1	2	€ 500- 750 Per geconstateerde overtreding, per week, max. hoogte dwangsom: x 3 Hogere dwangsom x2
9 lid 4	Bestuursreglement in de in de inrichting aanwezig	Paracommercie	1	2	€ 500- 750 Per geconstateerde overtreding, per week, max. hoogte dwangsom: x 3 Hogere dwangsom x2
20 lid 3	Niet duidelijk aangegeven leeftijdsgrenzen		1	2	€ 500- 750 Per geconstateerde overtreding, per week, max. hoogte dwangsom: x 3 Hogere dwangsom x2
29, lid 3	Vergunning, aanhangsel e.d. niet aanwezig in inrichting		1	2	€ 500- 750 Per geconstateerde overtreding, per week, max. hoogte dwangsom: x 3 Hogere dwangsom x2

Artikel	Overtreding	Toelichting	Categorie	herstel termijn (weken)	Hoogte dwangsom
4 lid 1	Overtreding van de gestelde regels in de APV over paracommercie ter voorkoming van oneerlijke mededinging	Schenktijden, schenken bijeenkomsten van persoonlijke aard, verstrekken sterke drank.	2	Per direct	€1000,- per geconstateerde overtreding, max. € 3.000,-
25a lid 1/ 2:34c Apv	Bij gemeentelijke verordening kan het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank in inrichtingen worden verboden of aan beperkingen worden onderworpen.	Indien de gemeente dergelijke verordenende bepaling heeft vastgesteld	2	2	€1000,- per geconstateerde overtreding, max. € 3.000,-
12, lid 1 en 2	Verstrekken alcoholhoudende drank in een niet op de vergunning vermelde lokaliteit		2	Per direct	€ 1000,- per geconstateerde overtreding, max. € 3.000,-
14, lid 2 15, lid 1	Verbod kleinhandel in horecalokaliteit of op terras		2	1	€ 1000,- per geconstateerde overtreding max. € 3.000,-
24, lid 1 en 2	Geen leidinggevende of vereiste persoon aanwezig in horeca- en slijtersbedrijf		2	Per direct	€ 3.000,- per geconstateerde overtreding Max. € 9.000,-
31, lid 2	Handelen in strijd met vergunningvoorschriften	Facultatieve intrekingsgrond	2	Per direct	€1000,- per geconstateerde overtreding, max. € 3.000,-
Art. 2:31a APV	Buiten een openbare inrichting alcoholhoudende drank in glas of aangebroken flessen of blikjes bij zich te hebben indien dit de openbare orde of woon- en leefklimaat verstoort of kan veroorzaken.	Is gericht op de persoon.	2	Per direct	Waarschuwing, lod € 2.500,- met een max. van € 10.000,-

Artikel	Overtreding	Toelichting	Categorie	herstel termijn	Hoogte dwangsom
20, lid 4	Dronken personen of onder invloed van drugs toegelaten in horeca- en slijtersbedrijf	Evt. met extra tussenstap: schorsen van de vergunning	3	Per direct	n.v.t.
20, lid 5	Onder invloed (dronken of drugs) aan het werk zijn in horeca- en slijtersbedrijf		3	Per direct	n.v.t.
24, lid 3	Verkoop alcohol/dienst door personen < 16 jaar		3	Per direct	n.v.t.
13, lid 1	Verbod verstrekking alcohol voor gebruik elders dan ter plaatse		3	Per direct	n.v.t.

Artikel	Overtreding	Toelichting	Categorie	herstel termijn	Hoogte dwangsom
3 lid 1	Bedrijf exploiteert zonder (rechtsgeldige) vergunning		4	Per direct/ enkele dagen	n.v.t.
8	Leidinggevende voldoet niet langer aan een of meerdere aan hem gestelde vereisten	Imperatieve intrekingsgrond (art. 31)	4	Per direct/ enkele dagen	n.v.t.
10	Inrichting voldoet niet langer aan één of meerdere gestelde inrichtingseisen	Imperatieve intrekingsgrond (art. 31)	4	Per direct/ enkele dagen	n.v.t.
21	Alcohol verstrekken wat tot verstoring openbare orde, veiligheid of zedelijkheid leidt	Artikel 174 Gemeentewet	4	Direct sluiting pand tot orde herstelt is	n.v.t.
30	Vergunninghouder heeft geen melding gedaan van wijziging in inrichting	Imperatieve intrekingsgrond	4	Per direct/ enkele dagen	n.v.t.
30a, lid 1	Geen melding nieuwe leidinggevende gedaan	Imperatieve intrekingsgrond	4	Per direct/ enkele dagen	n.v.t.
31, lid 1	Gevaar voor openbare orde, veiligheid of zedelijkheid door voorgedane feiten	Imperatieve intrekingsgrond	4	Per direct	n.v.t.
31, lid 3	Resultaat Wet Bibob	Facultatieve intrekingsgrond	4	Per direct	n.v.t.

31, lid 3	minimaal 3x aanvraag bijschrijving persoon op aanhangsel geweigerd	Facultatieve intrekingsgrond	4	Per direct	n.v.t.
38	Bij aanvraag vergunning onjuiste gegevens verstrekken	Imperatieve intrekingsgrond (art. 31)	4	Per direct	n.v.t.

Artikel	Overtreding	Toelichting	Categorie	herstel termijn	Sanctie
20, lid 1	Bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken alcohol aan iemand onder 18 jaar.	Onder verstrekken wordt ook verstaan: alcohol door te geven aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt (wederverstrekking)	5		1e en 2e overtreding bestuurlijke boete, 3e overtreding: schorsing, 4e overtreding: intrekken.
45 45a	Verbod aanwezig hebben alcohol onder 18 jaar op publiek toegankelijke plaatsen. Niet bedrijfsmatige wederverstrekking van meerderjarige aan minderjarige	Boa openbare ruimte (domein 1 en 2) belast met opsporing artikelen 45 en 45a Alcoholwet. Is gericht op de persoon.	5		Met een geldboete van de eerste categorie als bedoeld in artikel 23 vierde lid wv SR. Het gaat om overtredingen.
Artikel 252 W v SR .	Het is strafbaar om iemand in kennelijke staat van dronkenschap bedwelmende drank te verkopen of toe te dienen.	Politie	5		OM bepaalt
Artikel 453 W v SR	Het is strafbaar om zich in kennelijke staat van dronkenschap op de openbare weg te bevinden.	D530 Wet Mulder, politie en Boa openbare ruimte (domein 1 en 2) belast met opsporing	5		100 euro (Wet Mulder)/ OM bepaalt Voor BOA's: verwijzen naar Halt (bij minderjarigen, Boa's domein 1)
Artikel 426	Het is strafbaar om in staat	D510 Wet Mulder	5		* (hoogte bepaalt

W v SR	van dronkenschap de orde te verstoren, de veiligheid te bedreigen of gevaar voor derden te veroorzaken.	Politie en Boa openbare ruimte (domein 1) belast met opsporing			OvJ)
--------	---	--	--	--	------

Op de volgende wetsbepalingen wordt niet actief op gecontroleerd

Artikel	Overtreding	Toelichting	Categorie	herstel termijn (weken)	Hoogte dwangsom
Alcoholverstreking bij evenementen					
35, lid 1	Zonder ontheffing zwak-alcoholhoudende drank verstrekken		3	Per direct	
35, lid 2	Niet voldoen aan beperkingen/voorschriften die gekoppeld zijn aan ontheffing		3	Per direct	
35, lid 4	Ontheffing niet aanwezig		1	1 uur	
Bijzondere gevallen					
16	Verbod automatenverkoop alcohol	M.u.v. hotelkamers	2		
22 lid 1 onder a	Alcoholhoudende drank verstrekken bij een tankstation		4		
22 lid1 onder b	Alcoholhoudende drank verstrekken bij een winkel verbonden aan een horeca-inrichting langs een autoweg		4		
22 lid 1 onder c	Alcoholhoudende drank verstrekken anders dan voor gebruik ter plaatse uit een ruimte langs autosnelweg		4		
22 lid 2 onder a	Alcohol verstreking bij betaald voetbal		3		

22 lid 2 onder b	Alcoholverstrekking bij instanties gezondheidszorg, onderwijs en sport	Indien bij AMvb aangewezen (nog niet aangewezen)	3		
------------------	--	--	---	--	--

Andere bedrijven dan horeca					
17	Verbod verstrekken alcoholhoudende drank anders dan in gesloten verpakking	Dit geldt voor supermarkten en slijterijen, niet voor horeca-inrichtingen	2		
18, lid 1	Verkoopverbod zwak-alcoholische drank anders dan in slijtersbedrijf of levensmiddelenbedrijf voor gebruik elders dan ter plaatse		3		
18, lid 3	Onderscheid tussen zwak-alcoholhoudende en alcoholvrije dranken ontbreekt in ruimte van het levensmiddelenbedrijf		2		
25, lid 1 onder A en B	Verbod aanwezigheid alcoholhoudende drank behoudens uitzondering		3		
25, lid 2	Verbod nuttiging alcoholhoudende drank ter plaatse, in niet zijnde horecabedrijf, behoudens uitzondering		3		
Bestelservice					
19, lid 1	Verbod op bestelservice sterke drank voor ander bedrijf dan slijtersbedrijf en partijen-catering		3		
19, lid 2	Verbod bestelservice zwak-alcoholhoudende drank,		3		

	behalve vanuit de uitzonderingen genoemd in artikel 19 lid 2				
Slijterijen					
13, lid 2	Verbod verstrekking alcohol voor gebruik ter plaatse in slijtersbedrijf	Slechts toegestaan indien een klant erom vraagt de alcoholhoudende drank eerst te proeven	3		
14, lid 1	Verbod andere bedrijfsactiviteiten in slijtersbedrijf	In het Besluit aanvulling omschrijving slijtersbedrijf staat welke activiteiten in het slijtersbedrijf zijn toegestaan	2		
14a	Nevenactiviteiten slijterbedrijf bij verkoop op afstand		2		
Nog niet van toepassing					
25b lid 1	Bij gemeentelijke verordening kan worden verboden dat in horecalokaliteiten en op terrassen bezoekers worden toegelaten beneden een bij die verordening te bepalen leeftijd welke echter niet hoger mag zijn dan 21 jaar.	Indien de gemeente dergelijke verordenende bepaling heeft vastgesteld.			
25c lid 1	Bij gemeentelijke verordening kan het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van zwak-alcoholhoudende drank in of vanuit locaties als bedoeld in <u>artikel 18, tweede lid</u> , of <u>artikel 19, tweede lid, onder a</u> , worden verboden of aan beperkingen worden	Indien de gemeente dergelijke verordenende bepaling heeft vastgesteld.			

	onderworpen				
25d lid 1	Specifieke bepaling op grond van gemeentelijke verordening Happy hour	Indien de gemeente dergelijke verordenende bepaling heeft vastgesteld.	3		

Aan het College van B&W
van de gemeente Deventer
Postbus 5000
7400 GC Deventer

Onderwerp: Preventie- en handhavingsplan alcohol, 2^e concept versie

Behandeld door: diverse clusters van de ASDD, o.a. GGZ en Ouderen.

Deventer, 24 november 2023

Geacht College,

Op 6 november 2023 is ons advies gevraagd inzake preventie- en handhavingsplan alcohol.

In het geheel genomen kan de Adviesraad zich vinden in de uitgangspunten van het preventie- en handhavingsplan alcohol. Een aantal zaken willen we uitlichten.

In de ASDD-vergadering van 2 oktober jl., naar aanleiding van de presentatie van het eerste conceptplan, is expliciet aandacht gevraagd voor het specifiek benoemen van de doelgroep ouderen. We zien dit terug in de formulering van doel 5: "meer aandacht vanuit zorg en welzijn van de risico's van alcohol voor ouderen". Bij dit doel is verder gespecificeerd dat daar "binnen de interventies voor valpreventie" ook extra aandacht voor moet komen en dat er "toegespitste informatie moet zijn voor 65-plussers, ook bij doorverwijzing". De Adviesraad is van mening dat deze extra doelstelling wat summier is uitgewerkt, o.a. in de opmerking dat overmatig alcoholgebruik onderdeel moet zijn van bredere informatie over een gezonde leefstijl. (GALA/IZA).

In de behandeling van het tweede concept van het preventie- en handhavingsplan is in de vergadering van 2 november jl. daarnaast nog extra aandacht gevraagd voor de laaggeletterden en het "verborgen" alcoholgebruik in de moslimgemeenschap. Met name speelt hier de vraag op welke wijze deze groepen bereikt worden en hoe sleutelfiguren in deze groepen een rol kunnen spelen in het ter sprake brengen van (overmatig) alcoholgebruik.

Voorts is de adviesraad van mening, dat 1ste lijns-zorgverleners, naast het geven van duidelijke informatie en voorlichting, meer uitvraag kunnen doen bij de verschillende doelgroepen en oog hebben voor problematische thuisdrinkgedrag. Ook vragen wij aandacht voor (overmatig) alcoholgebruik bij nieuwkomers.

Tenslotte onderstrepen wij het belang van voorlichting en aandacht aan (groot-)ouders, die immers een voorbeeldfunctie hebben.

Graag zien we uw reactie tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Mw. J. Santbergen,
voorzitter

dhr. Th. Oorthuis,
secretaris

Grote Kerkhof 1
Postbus 5000
7400 GC Deventer

14 0570
telefoon

Adviesraad Sociaal Domein Deventer
T.a.v. dhr. Loderus en dhr. Oorthuis

direct telefoonnummer

gemeente@deventer.nl
e-mail

DEV-BLD/ 2023-1127
kenmerk

uw referentie

12 december 2023
datum

M. Munneke
contactpersoon

Reactie op het advies preventie- en handhavingsplan alcohol
onderwerp

Geachte mevrouw Santbergen en meneer Oorthuis,

Hartelijk dank voor het advies dat u heeft opgesteld m.b.t. het preventie- en handhavingsplan alcohol, tweede conceptversie, op 24 november 2023. U refereert aan de ASDD vergadering van 2 oktober 2023. Tijdens die vergadering is het eerste concept van het plan aan u gepresenteerd. Het verzoek om specifiek de doelgroep ouderen te benoemen is inderdaad vertaald naar een extra doelstelling 'meer aandacht vanuit zorg en welzijn voor de risico's van alcohol voor ouderen'.

Het college onderschrijft uw mening van de summiere uitwerking van deze doelstelling. Het is echter niet mogelijk om dit nader te concretiseren in het preventie- en handhavingsplan. Dat vraagt om nadere afstemming tussen diverse beleidsterreinen binnen de gemeente en externe partners. In het uitvoeringsplan preventie en handhaving alcohol nemen we de uitkomsten uit die overleggen op. Dat plan wordt in het eerste kwartaal van 2024 opgesteld.

U vraagt om extra aandacht voor de laaggeletterden. Bij de uitvoering van het Aanvalsplan laaggeletterdheid Deventer 2021-2025, wordt aandacht besteed aan het verbeteren van gezondheidsvaardigheden. In samenwerking met Stichting Lezen en Schrijven, de bibliotheek Deventer en het netwerk Samen Gezond in Deventer is onlangs de cursus 'Voel je goed' gestart.

Ook vraagt u extra aandacht voor het 'verborgen' alcoholgebruik in de moslimgemeenschap. Het college heeft goed contact met de moslimgemeenschap en ons zijn geen signalen bekend van 'verborgen' alcoholgebruik. Naar aanleiding van uw advies betrekken we de moslimgemeenschap, en ook nieuwkomers, meer direct bij de activiteiten die we uitvoeren om de gezonde leefstijl van onze inwoners te bevorderen (onder andere vanuit JOGG (Jongeren op gezond gewicht)). Hierbij zijn eerstelijns zorgverleners vanuit het netwerk Samen Gezond in Deventer betrokken.

Ook uw laatstgenoemde suggestie 'aandacht voor de voorbeeldfunctie van (groot)ouders' onderschrijven wij. Deze staat specifiek benoemd onder doelstelling 4: b. ouders en andere volwassenen met een voorbeeldfunctie zijn zich meer bewust dat hun houding met betrekking tot alcohol en het eigen drinkgedrag van invloed is op kinderen en jongeren.

Nogmaals dank voor uw betrokkenheid en suggesties. Dit draagt bij aan de invulling van acties om de geformuleerde doelstellingen in het preventie- en handhavingsplan alcohol te behalen.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris,

J.P. Wassens

de burgemeester,

R.C. König